

EESTI SKAUT

Eesti Skautide Ühingu ajakiri

September 2007

Skautlik pooltund presidendiga

Skautluse sõbrad Riigikogus

Scouting Sunrise

Olümpialaagrist

Meenutusi Jüripäevast

Jiingijamborii

Ökokad matkamas

Pärnakate tegemistest

HUNDUDELE

SILMARING

SKAUTLUS 100

JAMBOREE 2007

SKAUTLUSE VERSTAPOSTID

Eesti lipu päeval 4. juunil heiskasid seoses skautluse 100. juubeliga sellel aastal riigilipu Pikk Hermannitorni neli Eesti Skautide Ühingu liiget, kelle seas oli kaks skaudijuhti ja kaks noort skauti Tallinnast. Eesti sini-must-valge riigilipu 123. aastapäeval toimunud traditsioonilisel lipu heiskamise tseremoonial Toompeal osalesid Riigikogu liikmed, Kaitseväge juhataja kin-mjr Ants Laaneots ja ühiskondlike organisatsioonide ning ka teiste skautlike noorteorganisatsioonide esindajad. Lipu heiskamise tseremoonial esinesid Politseiorkester ja IRL segakoor.

Skm. KRISTJAN POMM

MÄLESTUSED ELAMA!

Skm SIIMON HAAMER
Peaskaut

Suvi on selleks korraks jälle läbi, kuid tuleb ilus värviline sügis. Minul on küll nii, et kui suvi on saabumas, siis täidab südant ootusärevus, et nüüd tuleb tore ja mõnus aeg ning mida kõike saab ette võetud. Kuid oh häda, see kõik läheb nii ruttu mööda ja mitmeid plaane ei jõuagi teostada.

Tõepoolest, aeg justkui lendab ja kui on palju tegemist, siis läheb see veel eriti kiiresti. Alles jäävad aga mälestused, mis on eriti kallid ja suure väärtusega, sest need räägivad sellest, kes me oleme ja mida me teeme. Tihti peale jäävad need mälestused küll ainult meie mällu või siis fotodele ning ainult vähesed võtavad vaevaks ka üles kirjutada. Aga teate, kui suur väärtus on igasugustel mälestustel ja eriti nendel, mis on üles

kirjutatud. Sealt saad ise näiteks 50 aasta pärast pisiasjadeni meelde tuletada oma kunagisi tegemisi ning kõike seda ka teistega jagada.

8. juunil avasime Türi Muuseumis näituse „Skautlus 100“, kus oli muuseumimaja katusekorrusel väljapanek nii skautide kui ka gaidide ajaloost. Näitust ette valmistades nägime, et meil on ühtteist oma liikumise ajaloost talletatud, kuid samas on see üpris lünklik ja võiks olla palju rohkem. Paljud mälestused, mida on kandnud skaudid, kes olid selles liikumises juba enne Teist maailmasõda, on meie seast lahkunud ja me oleme hiljaks jäänud nende talletamisega. See on kurb ja jõuetu tunne! Peame aga püüdma teha kõik, et säilitada see, mis on veel kättesaadav. Seepärast kutsun kõiki skaute üles talletama ajalugu! Nii seda, mis on seotud skautlusega, kui ka teie igapäevase perekonna lugu. Võtke aega ja rääkige mõne vana skaudiga, oma vanemate, vanavanemate ja ehk isegi vanavanavanematega ning pärige, et missugust elu nad on elanud. Kirjutage see üles või kasutage salvestamiseks tänapäevaseid rikkalikke vahendeid.

Ärge siis unustage üles märkimast ka seda, mida te oma üksusega täna teete. Pidage hoolega salga päevikut, et ka aastaid hiljem mäletada kõiki neid toredaid ettevõtmisi noorusest.

PEATOIMETAJA VEERG

Skm LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

Tegu võidab alati kaunid sõnad. Igauks peab olema valmis kaitsma oma isamaad, arendamata sealjuures eneses viha, verehulmusust ja ründavat hinge.

Nii on öelnud skaudiliikumise looja Bi-Pi, luues skautluse maailmavaatelist, ideoloogilist alust. Mõni aeg tagasi tekkis väikene mõttevahetus selle üle, et kas see, kui skaut õpib püssi laskma ja teab mitmeid sõjaväetarkusi, on militarismi ilming? Ja kui seda tehakse, siis kas sellest on hea kirjutada meie ajakirja veergudel? Elus on aga meie eisiisadel palju kordi tulnud valida – kas hakata ülekohtule vastu või jalga lasta. Aga ka väiksemas plaanis on kaasajal sellised olukorrad võimalikud.

ESÜ skaudid on ju mitmel korral Scouts-pataljonis teinud läbi välitingimustes õppe, mis on sisaldanud teadmiste omandamist juhuks, kui tõesti tuleks oma isamaad kaitsta. ESÜ-l on oma ERNA-gi. Meie eesti skautluse isa, Anton Ōunapuu, on meie rahvale jäänud meelde ka kui sõjasangar. Koos temaga langesid isamaad kaitstes mitmedki skaudid. Aga Robert Baden-Powell oli buuri sõja kangelane.

Olen kogenud ühes rahvusvahelises laagris Californias, et ka ameerika boy-scaudid harjutavad püssist laskmist. Tõsi

küll, nad treenivad silma ja kätt eestlaetavate jahipüssidega, mille laengu nad ise kaaluvad ja kuulid valavad. See on muidugi romantika! Ka meie ökoskaudid on oma laagrites harrastanud jahipüssidest sportingut, s.t. laskmist lendavate „pigilindude“ pihta.

Skaut ei saa ju oma töötusegi tõttu olla üdini patsifist, kes jääb ülekohtu puhul lihtsalt kõrvaltvaatajaks. Ja loomade ning looduse armastus ei tähenda looduse loomulikkuse ringkäiku kunstliku suhtumise loomist ning eluvõõraste esteetide kasvatamist. Kas reguleerida populatsioone isendi kiire ja hetkelise surmaga või lasta loodusel hoida faunas tasakaalu taudidega ja, kiskjate suure arvukuse korral, nende hävitustöö tagajärgedega? See on küsimus, millele peaks igauks ise õige vastuse leidma. Olen kindel, et enamikel juhtudel on vastus ikka üks.

Meie, kristlikku maailmavaadet omavate skautidena, oleme sunnitud seda kõike lihtsalt tõdema ja võtma paratamatusega kuni hetkeni, mil kõik muutub, mida on ju kuulutatud. Kui muutub, siis ei toimu see paraku praegu, mil me elame ja tegutseme. Uskuge siis olukordi ja tegusid, mitte kauneid sõnu, laskumata verehimu ja vägivaldani oma tegevuses ja elus. Jäägem jalgadega ikka maapinnale. Isamaa ja õigluse kaitseks aga tuleb olla alati valmis, seda oleme lubanud nüüd ka uuesti skautlikul päikesetõusul. Nagu näitavad meie isamaa elu viimase poolaasta sündmused, ei saa need olla tühi-paljad sõnad! Nende olukordade suhtes peaksid ka skaudid oma seisukoha leidma, laskmata end kiskuda erakondade poliitiliste vesipükste keerisesse, vaid jäädes tegusateks oma töökspidamiste ja skautliku maailmavaate raames kui isiksused, keda skautlus ju püüabki vormida. Aga ikka nii, et jääda reaalsuse raamesse, muidu ei ole ka skaudioskustest mingit tolku. Ja – jäägem truuks oma isamaale.

ESÜ ajakiri EESTI SKAUT

Eesti Skautide Ühingu väljaanne

Toimetuse postiaadress: pk 260, Tallinn 10503; e-post info@skaut.ee
Peatoimetaja: Leho Männiksoo tel. 56 498 225; e-post ajakiri@skaut.ee
Toimetajad: Annika Trass tel. 51 993 628; e-post annika.trass@mail.ee
Deivis Treier tel. e-post 5 275 333, deivis.treier@mail.ee

Karolin Lillemäe tel. 56 913 430, e-post karolin.lillemae@mail.ee
Toimetuse sekretär Hele-Mai Madisson tel. 6 466 530,
e-post info@skaut.ee
Kujundus-küljendus: Gädvi Tammann tel. 56 913 962

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja lühendada.
Fotosid ja käsikirju ei tagastata.
Ajakirja „Eesti Skaut“ toimetust tänab kõiki kirjasaatjaid ja autoreid.
Ootame uusi kaastöid.

Ootame kirjutajaid, pildistajaid, joonistajaid kui ka lihtsalt
südamusest teavitajaid.
Kaastööd saata postiaadressil: pk 260; Tallinn 10503 või
e-post info@skaut.ee
Järgmine number ilmub talvel. Ole valmis juba täna!
Esikaane foto: Edgar Laksa (Jamboree all-laagri värav).

trükitud triibus |

Ühel juunikuu nädalavahetusel toimus liikmetele ja nende külalistele järgemööda kolm üritust: Skaudi- ja gaiditoa avamine Türi Muuseumis, ESÜ sünnipäev ning Bi-Pi bareljeefi avamine Tagametsas.

Reedel, 08. juunil avasime „Skautlus 100“ raames Türi Ringhäälingumuuseumis väikese näituse Eesti skautluse ajaloost. Nskm. Ille Maidre poolt üles seatud väljapaneku hulgast võis leida vanu skaudivorme, märke, postkaarte, artikleid, pilte, kaarte, ühesõnaga peaaegu kõike, mis iseloomustab skautlust. Avamisele oli kogunenud parkümmend inimest, peamiselt kohalikud avaliku elu tegelased, peastaabi liikmed ning mõned skaudid. Oma avakõnes rõhutas Eesti Skautide Ühingu peaskaut Siimon Haamer ajaloo tähtsust ning kutsus üles skaute talletama ajalugu.

Pärast avamist läksime Tagametsa, kus alustasime ESÜ sünnipäeva ettevalmistamisega. ESÜ sünnipäeva tähistatakse „Rohelise päeva“ nime all. See on päev, kus meeldiv põimitud kasulikuga. Kasuliku tegevuse käigus korraldati Tagametsa skaudilaagri territoorium, niideti muru, lõhuti küttepuid, korraldati metsaalust jne. Ehitatud sai ka teadetetahvel, kuhu pannakse üles info nii Tagametsa kui ka skautluse kohta.

Väiksematele lastele, kes kirvest või saagi tõsta ei jaksanud, oli välja mõeldud hulk huvitavaid mängu, millest põnevaim oli ühine

jalgpallimäng, kus võtsid osa nii noored kui ka vanad. Üleplatsimehiks oli üllatavalt meie peaskaut, kes päästis oma meeskonna korduvalt löödud värvatega. Julgemad käisid ka ujumas.

Päeval käisime Toomase, Ille ja Rasmusega korraldama Anton Öunapuu hauda ja ka mälestuskivi. Kas teie teate, kus need on?

Meeldiv osa oli sünnipäeva tähistamine, mille kulminatsiooniks oli lõkkeõhtu, kus skaudid esitasid huvitavaid etteasteid. Pärast lõkkeõhtut said kõik soovijad saunas käia, et lõõgastuda päevasest tegevusest.

Pühapäeva lõuna ajal avasime skautluse rajaja Lord Baden-Powell of Gilwell auks bareljeefi Jahilossi sissekäigu juures. Lisaks paljudele skautidele austasid seda sündmust oma kohalolekuga ka mitmed külalised, eesotsas Järva maavanema Üllar Vahtramäega. Kõigile soovijaile korraldasid endine peaskaut Kristjan Pomm ja praegune peaskaut Siimon Haamer Tagametsa skaudilaagri territooriumil ekskursiooni.

Kogu nädalavahetust ilmestas ilus päikeseline ilm, hea toit ning meeldiv seltskond!

Meeldivate taaskohtumisteni,

Skj. AINAR LILLEMÄA
Skauditööala juht

IN MEMORIAM

Skm. HARRY TARMO

27. veebruar 1925 – 11. august 2007

Skm. Harry Tarmo skautlik tee algas Hiiumaal 1935. aastal Noorte Kotkaste Lääne Malevas. Harry isa oli kooliõpetaja ning metsapraaker, kes arreteeriti esimese Nõukogude okupatsiooni ajal ning ta jäi teadmata kadunuks. Isamaaliselt meelestatud Harry astus vabatahtlikult sõjaväkke

ning II Maailmasõjas teenis „Narva“ pataljoni ridades, kus Harry sai raskelt haavata ning kaotas käe. Ta suunati ohvitseri väljaõppele, mis jäi sõja lõppedes pooleli.

Nagu paljud eestlased läks ka Harry võõrsile ning Saksamaal oli Harry Briti tsoonis, kus liitus eesti skautlusega olles „Kungla“ lipkonna abijuhiks. Seal ta lõpetas eesti Metsamärgi kursuse 1949 ning osales juhina skaudijuhtide põhikursusel.

Aastal 1951 siirdus Harry USA-sse, kus liitus New Yorgis tegutseva „Viikingi“ lipkonnaga, alguses vanemskautide juhina, hiljem rühma- ja lipkonna juhina ning lipkonna vanemana. Kui tekkis oma laagriala muretsemise mõte, siis oli Harry üheks Eesti Skaudi- ja Gaidisõprade Seltside Liidu USA-s asutajaliikmeks 1953. aastal. Peale Järvemetsa laagriala ostu oli Harry 1956. aastal seal toimunud esimese laagri juhiks. Side „Viikingi“ lipkonna ning Järvemetsa laagrialaga püsis kuni surmani. Lipkonna tegevusest osavõtuks ei pidanud Harry paljaks sõita kaks korda nädalas koondustele 150 kilomeetri kaugusele New Yorgi Eesti Majja. Ka 300 kilomeetrine sõit Järvemetsale ei olnud tema jaoks palju.

Harry skautluse keskseks osaks oli tema tegevus ning suhtlemine skaudialiste poistega. Ta suutis leida kontakti noortega, sest oli heatahtlik ja sõbralik nendega suheldes ning neid õpetades. See positiivsus leidis suurt poolehoidu noorte seas. USA skautmalev on korraldanud igal aastal Järvemetsal maleva laagri

ja Harry on neist kõigist osa võtnud. Üheksal korral oli ta laagri juhiks ja kuuel korral laagri vanemaks. Harry oli maleva staabi liige ning Eesti Skautmastrate USA Koondise juhatuses pea kõik tema skaudiaastad. Harry võttis osa eesti ülemaailmsetest laagritest – maailmalaagritest USA-s, Kanadas, Rootsis, Saksamaal ja Aust-raalias nii esindusüksuse juhina kui juhtkonna liikmena. Välis-Eesti skautide keskorganisatsioonis, Eesti Skautide Liidus, oli Harry aastaid USA maleva esindajaks. Tema osalemine USA maleva üritustel oli iseenesestmõistetav.

Kui skautlus Eestis taasloodi andis Harry oma panuse siinse liikumise heaks. Ta osales Eestis toimunud suurlaagrites ning esimesel Eestis toimunud Metsamärgi kursusel oli ta üheks lektoriks ning Käo salga vaderiks, millest on jäänud selle salga liikmetele mälestus temast kui väga südamlisest ja sõbralikust inimesest. Olgugi, et tal oli ainult üks käsi, tuli ta kõigega väga hästi toime.

Harry andis oma olulise panuse ka välis-Eesti ühiskonnas, olles aastaid Lakewoodi Eesti Pühavaimu Koguduse nõukogu esimehiks, Lakewoodi Eesti Ühingu juhatuses liikmeks ja tegevliikmeks Lakewoodi „Võitlejate“ ühingu. Üliõpilasena tegutses Harry Korp! Ugala ridades, c. 53.

1951. aastal sai Harry skautmaster ning tema panus eesti skautlusele leidis tunnustamist Põhjatähtedega – II järk 1960 ning välis-Eesti skautluse kõrgeim teenetemedal Põhjatäht I järk 1967. Boy Scouts of America tunnustas tema teeneid Hõbe Piibri (Silver Beaver) medaliga. Oma malevas oli Harry nii maleva vanemaks kui ka auvanemaks. Eesti Skautide Ühingu tunnustas Harry teeneid nimetades ta 1998. aastal oma auhikmeks.

Skm Harry Tarmo aktiivne ja paljude mälestustes elav skauditee on nüüd lõppenud. Tuhandetele skautidele ja gaididele on jäänud temast rõõmsad ning soojad mälestused.

Suur tänu, Harry, panuse eest skautluse heaks kõigi nende aastate jooksul! Sa jääd meelde kui südamlis ja alati kõigeiks valmis olev skaut.

Vasakuga skm. SIIMON HAAMER ja skm. JAAN LEPP

Skautlik pooltund

EESTI PRESIDENT TOOMAS HENDRIK ILVESEGA

Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves võttis 24. jaanuaril 2007 oma kabinetis vastu ajakirja „Eesti Skaut” toimetuse liikmed skj. Karolin Lillemäe, skm. Leho Männiksoo ja nskm. Mikk Leedjärve. President tundis siirast huvi Eestimaa skautluse tegevuse vastu. Sõbralik vestlus kestis kauem ettenähtud pooltest tunnist. Toome alljärgnevas refereeringus ära põhilise selle vestluse sisust.

Juba meie ajakirjas eelnevalt ilmunud kirjutistest teate, et meie praegune president on nooruses kandnud skaudi kaelarätti. Uurisime seepärast lähemalt, kuidas Toomas Hendrik on olnud seotud skautlusega ja mida selles organisatsioonis tegutsemine on talle hilisemasse ellu kaasa andnud.

President ütles, et teda ajendasid skautlusega ühine-ma tema vanemad, kes nägid skautluses tegevust, kus eesti noored said võimaluse omavahel skaudiüksuses suhelda ning mitmesuguseid huvitavaid asju teha. President oli ja on uhke skautluse suure looduskesksuse üle, talle meeldis väga käia matkamas, elada telgis. Skautluses õppis ta selgeks palju elus vaja läinud oskusi. Üheks nende hulgas nimetas ta juba varakult omandatud kirve käsitsemist.

Toomas Hendrik alustas hunduna Kalevipoja lipkonnas, kus ta leidiski igapäevast huvitavat tegevust. Ta ütles, et vaevalt ta nii hästi eesti keelt oskaks, kui ta kodusest keskkonnast väljapool skautluses seda rääkida poleks saanud. Tema koolis ei olnud eestlastest eakaas-lasi.

Olgugi et kodus eesti keelt räägiti, ei teadvustanud ta hunduna siis veel oma tegevust kui eesti keele ja meele hoidmist. Eestimaa näis talle olevat nagu mingi muinasjutuline ja kauge paik, sest Eesti Vabariik puudus maailmakaardilt. Pealegi oli ümbrus ikkagi teine, see oli Ameerika. Hiljem muutis rahvuskaaslastega suhtlemine talle Eestimaa, esialgu küll nagu mitte tema, vaid kui vanemate isamaa, reaalsuseks.

Mis oli väga oluline ja mille üle ta tundis kõige rohkem uhkust oli skautide looduslähedane tegevus ja nad veetsid looduses palju aega. Nad käisid sageli matkamas, elasid telkides, mis tol ajal olid ilma põhjata ja nad tegid ise neile alused. Niisuguse tegevuse tõttu tundsid nad endid teiste omaealiste hulgas nagu kõvemate poistena, kes igast olukorrast ikka läbi tulevad. Nad tegid ka seda, mida vaid eesti skautidel lubati teha – nad said juba 11-aastastena tulistada tõelisest suurest püssist. See olevat olnud väga vinge tegevus! Peale selle andis skautlus talle võimaluse tutvuda Eesti ajaloo, geograafiaga, inimestega, mis muidu ameerikalikus ümbruses oleks võimatu olnud. Neil oli ka õnne, sest nende skaudijuhiks oli

Foto: Mikk Leedjärv

legendaarne skautmaster Elmar Saarniit, skaudinimega Emu. Emu oli ise tõeline skaut ja pühendas eesti soost skautidele palju aega. Muidugi paistab kõik just tagantjärele legendaarne. President ütles, et alles täiskasvanuna saab ta aru, mida selline pühendumine tähendas neile, kellele ta oma vabast ajast kõiki neid oskusi, töökspidamisi ja tegevust jagas, mida elus hiljem ka väga vaja on läinud. Kõige rohkem on tal endal igapäevastes tegemistes praktilist kasu olnud oskusest sõlmi teha, seda on tal vaja veel praegugi. Teiseks oluliseks on oskus looduses olla, seda tunnetada ja näha looduses valitsevaid üksteisest sõltuvaid protsesse ja nende võimalikke tagajärgi.

Huvitava kogemuse osaliseks sai ta Ameerikas ka-nuumatkal, mis läbis ka metsi, olles koos oma avamaal elanud ameeriklastest sõpradega, keda Toomas Hendrik veenis ka metsas telkides ööbima. Nad olid alguses väga umbusklikud, kohati ka kartsid minna sügavasse metsa. Et aga seda kõike kogeda, olid nad sinna kohale jõudmiseks sõitnud maha oma tuhat kilomeetrit Kanadasse, ühte suurde loodusparki.

Sõpradel oli ebamugav, nad tundsid hirmu neile harjumatu ja tundmatu looduse ees, meie praegune president aga nautis poisina seda seiklust täiel määral. Eestis ei ole ju metsas olla midagi haruldast, see on alati meeldiv tunne, kui oled looduses, metsas. Selline met-satunnetus on ju eestlasel veres, ükskõik kus maailma otsas ta ka viibiks. Nüüd on ta oma isamaal, selle met-sadest ja loodusest tundmas naudingut täiel sõõmul ja soovitab meie skautidel hinnata seda, et meil on veel säilinud põlismetsad ja hoida seda loodust tervena, nagu on meile selle pärandanud eelnevad põlvkonnad. See on meie suur rikkus, millest vast siin elades nii hästi aru ei saagi.

Peale selle, kui me ei oska loodusega ümber käia, siis saab see lagastatud. Ta toob näite, et kui ta sõidab meie Eestimaal ringi ja näeb, et tee äärde on auto aknast visatud prügi või kui ta jalutab tänaval ja näeb, et keegi viskab prahti maha, siis see ajab teda lausa vihale. Kui armastad seda maad, mis on sinu kodu ja isamaa, siis hoiu see puhtana, nii säilib puhtana ka sinu hing. Õige skaut ei lagasta iialgi oma ümbrust.

Kui rääkisime skauditootusest, siis arvas president, et see tuletab inimestele pidevalt meelde, et tuleb käituda eetilisel, sõna pidada ja kui oled juba kord tulnud skautlusesse, siis pead ka skaudielu võimalikult kaua elama. Just skautluses saavad noored eetilist koolitust ja leiavad eeskujusid. Kui ta vaatab tänapäeval ühiskonda ja näeb, et on inimesi, kes skautluses ei osale, kirikus ei käi ja käituvad ebaeetiliselt, siis ei saa ta nende mõttemaailmast aru. Toomas Hendrik Ilves usub, et skautluse vooruseks on avatus, mis ei välista erinevusi rahvuste, kommete ja usundite vahel.

Isamaalisusest ja isamaast rääkides on tänapäeval noortel vabadus kujundada elu ja oma isamaad kaunimaks, selliseks, nagu me kõik tahame seda näha. Seepärast peavad just noored vaatama tulevikku, unustamata siiski oma juuri. Meil pole siin enam sõjalist jõudu, mis takistaks sõnavabadust ja arengut. Okupatsioonid on ju seljataga ja praegustel noortel pole nendest enam mingit mälestust. Oma maa ajalugu peab ikkagi teadma ja austama. Pärast Eestisse naasmist on tal enda imestuseks mitu korda tulnud siinseid asjatundmatuid noori õpetada Eesti lippu kokku voltima. Riigilipp on püha, rahvuse ja riigi sümbol. Skaudid peaksid selle oskuse juba varakult omandama. Aga mitte ainult skaudid.

Skautlus kannab sõprust üle maailma ja seepärast on ka meie presidendil sellest ajast kümneid sõpru nii Austraalias, Kanadas, Rootsis kui ka mujal. Toomas Hendrik Ilves on tänaseni väga hea sõber Kanadas elava eesti päritolu Ülo Isbergiga, kellega kohtus skaudilaagris.

Meie president usub, et kui skautlus on kestnud sada aastat ja eestlased on sellega liitunud juba liikumise algusaastail, siis on meil ka täna tähtis jätkata skautluse tugevdamist ja arendamist ning ta soovib selles meile edu. Kuna meie skautlus on üle elanud kõige õudsemaidki asju, siis on ta veendunud, et Eestimaa skautlus on sellest saanud tugevamaks ja usub, et samas vaimus tuleks jätkata. President Toomas Hendrik Ilves mainis sealjuures, et Eesti skautide ajakirjal, mida anti välja eksiilis, oli sügava tähendusega pealkiri – Tulehoidja. Ta avaldas tunnustust, et meie skaudiorganisatsioon on leidnud võimalusi hakata välja andma oma ajakirja „Eesti Skaut”. See on niisama tähtis organisatsiooni esindusatribuut nagu selle lipp.

Eesti President on väga tänulik oma vanematele, et nad viisid ta skautlusesse. Kui meie kodanikuühiskond ei pakuks juba noorusest alates organiseeritud tegevusena võimalusi arendada teadmisi loodusest, isamaast ja selle ajaloost, siis oleks see väär. Paguluses puutus ta tihedalt kokku ka sealsete kohalike skautidega ja seepärast peab ta rahvusvahelisust üheks väga tähtsaks võtmeks, mis avab noortele tee ka mujale maailma.

Lõpetuseks pani president südamele ning toonitas veelkord, et skautluses on oluline õppida eetiliselt käituma, sõna pidama. President Ilves hindab väga, et noored saavad Eesti Skautide Ühingu liikmetena hea koolituse, mis meie praeguses ühiskonnas tihtipeale puudub ja õpivad elukeskkonda ja loodust austama. Ta on veendunud, et skautluse voorus on kõikehõlmavus, skautluses ei välistata kedagi, ühtegi usku ega rahvust.

President Ilves on oma skaudihinge edasi andnud ka pereliikmetele, tema poegki tegeles keskkooli ajal skautlusega.

Meie vestluse lõpetuseks surus ta skaudiajakirjanikel soojalt kätt ja avaldas lootust, et saab edaspidi ka osa võtta meie skaudiüritustest.

Foto: Mikk Leedjärv

ÜLEMAAILMSE SKAUTLUSE LOOJA

3

Tähtis on iseenese väärtustamine ja ausus teiste vastu. Kes seda ei suuda, ei saa olla ka teiste poolt austatud ja lugupeetud. Joodikud, laiskurid, petturid, sõnamurdjad ja teised sellised ei austa iseennast ja ka teised ei austa neid.
(Robert Baden-Powell)

Stephe pidi ema soovil saama parima hariduse, mida pakkus kool tollaegsel Inglismaal. Ta valis selleks Charterhouse-College, ühe Inglismaa vanimaist õppeasutustest, kuhu oli pääs ainult valitutele. Asjasse pühendati mõjuvõimsa isikuna Marlboroughi krahv, kes aitas avada teed sellesse kooli. Kui see oli siis kooliminekuks lõpuks avatud, tuli üllatus.

Tähtsa uudise kooli kohta avaldas ema hommiku-putru süües ja teed juues. Stephe sõi ilusti viisakalt suu tühjaks ja teatas, et tahab ise kooli valida, kuhu õppima minna!

Kogu pere jahmus nii, et tупpa saabus pikk vaikus. Siis aga hüüatas vanem vend Warrington: „Braavo!”

See pööraski asjad nii, et Stephe sai minna katsetele Feetes-Gollege'sse Edinburghis. Selline eneseproov tehtud, jäi siiski ema soovitus peale ja ta läks õppima Charterhouse'i.

Selle Londonis munkade asutatud kooli ajalugu algas juba aastast 1611. Hiljem viidi see üle lõunapoolsesse Surrey krahvkonda. Kooli rektor austas Stephe isa professor Powelli vabameelset kasvatussuunda. Ta oli koolis juurutanud niinimetatud „vanema venna süsteemi”, mille sisuks oli arendada õpilastes ise toimetulekut ja enesekasvatust. „Vanem vend” vastutas sealjuures oma hoolealuse käitumise, õpingutulemuste, vaba aja kasutamise ja kõige muu eest, mida selles süsteemis tähtsaks peeti. Sealjuures oli tähtis eneseaustus ja ausus teiste suhtes, vastutustunne, enesekontroll, teistega arvestamine ja käitumine. Kui uustulnukat Stephe't püüti hakata kutsuma hüüdnimega „Bathing-Towell” siis temast kolm aastat vanem „vanem vend”, kes oli kõva sportlane, sealhulgas poksija, tegi asjale kohe lõpu ja nii sai Stephest selles koolis „B. P.” (Bi-Pi).

Sellisenä tunneme teda ka täna juba skaudinime all.

Tol ajal austas koolis Bi-Pi väga oma „vanemat venda” ja sai temalt mõjutusi edasiseks ka seejärel, kui Bi-Pi juba ise „vanemaks vennaks” sai. Koolis olid tema harrastusteks näitlemine, laulmine ja joonistamine. Ta asendas teatrilaval isegi üht professionaalset näitlejat,

kes oli etenduse ajaks haigestunud. Eriti andekas oli ta aga joonistajana, nagu meilgi on võimalus seda näha tema raamatute kujundusest. Eriline ja vast ka sümboolne oli asja juures see, et ta joonistas kahe käega korraga: üks käsi tõmbas joont, teine varjutas.

Skaudiliikumiseleegi on see „vanema venna” süsteem ja selles koolis saadud mõjutused jätnud oma sügava jälje. Skaudiajaloo kirjutajad on seda aega, mis kestis kuus aastat, nimetanud ka Bi-Pi skautlemisaja algaastateks. Ta tegi sel ajal juba sügavamalt ja teadlikumalt tutvust looduse ja selles sisalduvaga. Õppis loomi jälgede järgi eristama, neile hääletult lähenema, tegema suitsuta lõket ja sellel küpsetama jahisaaki. Ta õppis ennast peitma loodusesse kaasõpilaste ja õpetajate eest. Ta jälgis teraselt muutusi looduses ja kuulas looduse hääli ning muusikat. Looduses olemine muutis ta elu seikluslikuks ja romantiliseks. Romantikuks jäi ta ka elu lõpuni.

Nii jätkus koolis juba kodumailt koos vanema vennaga alanud tung vennastumiseks loodusega, mis hiljem sai tubli lisa Briti koloniaal-armees teenides.

Rolls Royce, mis kingiti B-P-le tema juubeliks. Pane tähele skaudiliiliat auto ninal.

Foto: Edgar Laksa

TOITUMINE JA RIIETUS

Jätkame katkendite avaldamist
Robert Baden-Powelli skaudiraamatust
„Scouting for Boys“.

Haigused on tihtipeale tingitud vales tootumisest või liigsöömisest.

Iga skaut peab oskama enda eest hoolitseda või ta on kasutu. Skaut peab olema vormis ja aktiivne. Kui õiged lihased on kord treenitud, saab ennast vormis hoida korralikult toitudes ilma lisatreeninguta.

Endine tennise- ja reketimängija Eustace Miles ei treeni enne mängu; ta teab, et tal on vajalikud lihased olemas, ta lihtsalt toitub kergesti seeditavast, lihtsast toidust ja nii on ta alati valmis raskeks mänguks. Ta ei söö kunagi liha.

Mafekingi piiramise ajal, kui toiduportsjonid olid garnisonis ebapiisavad, siis need, kes olid harjunud vähem sööma, ei kannatanud selle pärast nii palju, kui need, kes olid harjunud külluslikult tootuma. Nemad muutusid nõrgaks ja ärrituvateks. Piiramise lõpu poole oli toiduks: kamakas tambitud ube, ühe sendi/penni suurune kukkel, mis oli nende kogu päeva leiva varu; umbes nael liha ja kaks pinti „sowensini“, mis on nagu halvaks läinud kliister.

Reeglina söövad inglased rohkem liha kui neile vajalik – tegelikult saaksid nad üldse ilma selleta hakkama, ilma et kellelgi halvem oleks. Liha on kallis luksus. Jaapanlased on sama tugevad kui inglased, aga nad ei tarbi liha ja söövad ainult väikestes kogustes teisi asju.

Parimad ja odavaimad toiduained on kuivatatud oad, jahu, kaerahelbed, kartulid, maisitangupuder ja juust. Veel on kasulikud puu- ja köögiviljad, kala, munad, pähklid, riis ja piim, millest toitudes saab ilma lihata täiesti hästi hakkama; banaanid on eriti head – nad on odavad, neil puuduvad terad ja seemned, mis kõhtu ärritaksid, nende koor kaitseb bakterite eest, nende viljaliha on kosutav ja meeldiv. Aafrika idarannikul elavad pärismaalased söövad kogu elu jooksul harva midagi peale banaanide ning nad on prisked ja rõõmsad.

Värskes õhus viibides ei taheta palju süüa, samas kui terve päev toas istuda, siis teeb palju söömine paksuks ja uniseks, nii et igatahes on vähem sööki kasulikum. Siiski, kasvavad poisid ei tohiks end näljutada, aga samamoodi ei peaks nad olema kooli pidusöögil nagu see, kes küsimusele „Kas sa enam süüa ei suuda?“ vastas, „Suudaksin küll, aga mul ei ole ruumi selle neelamiseks.“

Tänapäeval on üheks suureks haiguste tekke põhjuseks rohud, mida võetakse ka siis, kui vaja ei ole. Parim ravim on värske õhk, võimlemine, suur tass vett hommikul, kui sul on kõht kinni ja pint kuuma vett enne voodisse minekut.

Skauti riietus peaks koosnema nii palju kui võimalik flanellist ja villasest riidest, sest need kuivavad kiiresti. Puuvill naha lähedal ei ole kasulik.

Üks tähtis asi, millest skaut peaks hoolitsema, et kindlustada vastupidavus ja võime marssida pikka aega, on saapad. Skaut, kelle jalad lähevad villi pika kõndimise peale, muutub kasutuks.

Seetõttu peaks hoolitsema selle eest, et oleks parajad, vastupidavad ja võimalikult jala kujuga sobivad jalanõud seest sirgema äärega, kui pehmed saapad (swagger boot). Skautidel ei ole mingit kasu sellistest jalanõudest.

Jalad tuleks võimalikult kuivana hoida – kui nad märjaks saavad, pehmeneb nahk ja tekivad villid ja marrastused seal, kus vähegi jalale survet on.

Loomulikult muutuvad jalad higistamisest niiskeks samamoodi kui välistest oludest. Sellepärast tuleb kanda häid villaseid sokke. Mulle meeldivad kingad rohkem kui saapad, sest nad lasevad rohkem õhku läbi.

Kui mees kannab puuvillaseid või siidist sokke, on kohe näha, et ta ei ole matkaja. Sõdurit, kes esimest korda mõnda kolooniasse läheb, kutsutakse „Õrnakeks“, („Tenderfoot“), sest üldiselt saavad ta jalad märjaks seni, kuni ta kogemustest õpib jalgu hoidma. Kasulik on jalgu ja sokke seest enne kandmist seebitada või rasvaga üle tõmmata.

Kui su jalad palju higistavad, on otstarbekas neid puuderdada võrdses koguses boorhappe, tärklise ja tsinkoksiidi seguga. Seda puudrit peaks varvaste vahele määrima, et ennetada pehmete konnasilmade tekkimist. Jalgu saab mingil määral kõvastada maarjajääs ja vees või soolas ja vees leotades.

Hoia oma saapaid pehmena rohke rasvaga, lambarasvaga, kaitsekreemi või kastrooliõliga – eriti kui nad on märjaks saanud. Pese jalgu iga päev!

SKAUDIJUHID!

MIKS ALUSTATE SÜGISEL JÄLLE
LASTEGA MÄSSAMIST, KUST VÕTATE
KOGU JÕU JA ENERGIA?
MIDA VASTU SAATE?

Skj. ANNIKA TRÄSS
Eesti Skaut toimetaja

Mariana(19):

Mulle meeldib lastega suhtlemine.
Mulle meeldib nendega vaeva näha ja siis hiljem näha
oma töö mõjusid. Need muutused ongi minu jaoks
suurim tänu minu töö eest.

Valdik (Waltz) Kask:

Sõnadega on seda raske seletada, kuid eks meie (skaudi-
juhtide) peamine eesmärk on ju kasvatada noortest tublid
Eesti kodanikud. Kui näed neid tulemusi, kuhu meie tublid
skaudid jõuavad (näiteks meie president Toomas H. Ilves),
siis teeb see meele heaks ja jääb lootus, et kunagi ka nemad
oma juhtide tööd hindavad ning võtavad ka endale noored,
et edasi anda omandatud teadmisi uutele noortele. Olgu siis
lipkonna tasandil või laagris mõne toetuse näol.

Deivis (23):

See on minu töö.

Asso Kommer (41):

Olla skaut pole elukutse, vaid diagnoos. Olen tegutsenud
mitmes noorteliikumises alates möödunud sajandi kaheksa-
kümnendate aastate algusest. Alustasin Kodulinna liikumise,
muinsuskaitse ja teiste tol ajal riburada tekkinud organisat-
sioonidega. Alates 1989. aastast skautlusega. Minu jaoks on
see alati toimunud sügavalt egoistlikel kaalutlustel – muuta
Eesti ühiskond selliseks, nagu see mulle meeldiks.

Mida aeg edasi, seda paremini mõistan, et muuta ei saa
ühiskonda tervikuna, ainult iga inimest eraldi muutes muu-
tub ka ühiskond, riik.

Lisaks kõigele muule olen leidnud skautlusest palju tore-
daid sõpru ja mõttekaaslasi, kellest eemaldumine oleks liiga
raske.

Ande (u. 7175 päeva):

Õeldakse, et inimesele meeldib vaadata kolme asja:
õlevat tuld, voolavat vett ja seda, kuidas teine inimene
haiget saab. Skautlus pakub kahte esimest ja püüab
kolmandat välja juurida. Just see meeldibki.

Remi (21):

Tegevus kestab aastaringselt, siis
ei pea sügisel uuesti palli veere-
malükkamisega vaeva nägema.
Lihtsalt sügisel toimub suurem
osa koostest siseruumides ja
see vajab rohkem ettevalmistust.
Jõudu annavad rahulolevad noo-
red, juhtide motivatsiooniüritu-
sed ja lahe seltskond. LIHTSALT
HEA ON TEHA HEAD JA
SKAUTLUS ON HEA!!!

Annika (20):

Skaudijuhid on justkui parlamendi liikmed – rahva poolt
valitud. Nad esindavad rahva tahet, seisavad justkui
valijate soovide eest. Kes siis veel väikeste skautide eest
seisab kui mitte skaudijuht. Mina tunnen, et neil on mind
vaja ning alt ärahüppamisega reedaksin ma nagu lapsi, kes
mind usaldavad.

Peeter Paenurm:

Poiste pärast, Eesti pärast, ka iseenda vormis hoidmise pä-
rast. Eks seda jõudu antakse, tuleb ka ise targasti plaanida
ja tegutseda, et jõudu jätkuks. Skautlik elu annab ka ise
jõudu tagasi.

Monika (23):

Miks? Lapsed on järelkasv. Skautlus on
elustiil, neile ainult kasulik. Lapsed ja
nende tegutsemise jälgimine annavadki
jõudu ja tahtmist edasi tegutseda.

Raimo (vana):

Lühidalt, see meeldib mulle. Jätkan, kuna see pakub mulle
endale vaheldust. Ei teagi nüüd, aga matkamine ja looduse
teema on hingelähedane. Samas on ka hea, kui saad endast
noorematele anda midagi enese teadmistest.

SKAUTLUSE SÕBRAD RIIGIKOGUS

Skm KRISTJAN POMM

Riigikogu Skautlik Ühendus (RSÜ), millega on tänaseks liitunud juba kokku 28 Riigikogu liiget kõigist Riigikogus esindatud erakondadest, registreeriti Riigikogu juhatusel 10. mail 2007. a. Ühenduse esimeheks valiti Toomas Tõniste.

Riigikogu Skautliku Ühenduse liikmed:

1. Toomas Tõniste	15. Ott Lumi
2. Peep Aru	16. Silver Meikar
3. Meelis Atonen	17. Erki Nool
4. Andres Herkel	18. Kalle Palling
5. Kaia Iva	19. Urmas Reinsalu
6. Mart Jüssi	20. Mailis Reps
7. Ene Kaups	21. Aivar Riisalu
8. Urmas Klaas	22. Taavi Rõivas
9. Peeter Kreitzberg	23. Karel Rüütli
10. Tiit Kuusmik	24. Jaak Salumets
11. Tarmo Kõuts	25. Olga Sõtnik
12. Margus Lepik	26. Toivo Tootsen
13. Aleksei Lotman	27. Toomas Trapido
14. Lauri Luik	28. Trivimi Velliste

Nende 28 RSÜ liikme seas on ka kolm skauti, Taavi Rõivas, kes tegutses 1990. aastate alguses Tallinnas Õismäe skaudiüksuses, Olga Sõtnik, kelle aktiivne skautlik tegevus oli veel ka alles mõned aastad tagasi seotud Tallinna Tiigrite lipkonnaga ja Silver Meikar, kes oli aktiivne skaut 1990. aastate esimeses pooles Tartus ja kellega koos sai näiteks käidud ka Skautide Maailmajamboreel Hollandis 1995. aastal. Samuti on ülimalt positiivne, et RSÜ liikmeskonda kuulub päris palju neid, kes on meie tegevust juba ka varasematel aastatel toetanud või kes on Eesti noorsootöoga mingil moel seotud olnud. Suur tänu jätkuva toetuse eest kõigile!

RSÜ loomise juures olid oluliselt abiks meie peavanem Tunne Kelam ja Riigikogu liige Andres Herkel, kellega RSÜ loomisest oli juttu 2007. aasta märtsis, kui Eestit külastas Skautide Maailmaorganisatsiooni Euroopa Regiooni direktor David McKee. Samuti on eraldi tänusõnad kindlasti suunatud Toomas Tõnistele, kellega heas vastastikusel koostöös RSÜ moodustamine sai teoks.

Tänaseks on toimunud kaks RSÜ koosolekut, mis mõlemad on kulgenud väga mõnuses ja asjalikus õhkkonnas. Veidi ka mõlemast koosolekust lähemalt. Esimene koosolek toimus 16. mail 2007 ja seal anti ülevaade tänasest Eesti skautlusest ja samuti oli juttu sellest, millised on Eesti noorsootöö lähiaja olulisemad ettevõtmised ja vajadused noorteühenduste pilgu läbi vaadatuna. Lisaks Riigikogu liikmetele osalesid esimesel kohtumisel Eesti Skautide Ühingu infojuht nskm. Mikk Leedjärv ja büroo juhataja Hele-Mai Madisson ning Eesti noorteühenduste katusorganisatsiooni Eesti Noorteühenduste Liidu esindaja Diana Tamm ja allkirjutanu.

2007. aasta kevadel ametisse asunud Riigikogu juures on tegutsemas vägagi erinevaid saadikute ühendusi ning üks neist on Riigikogu Skautliku Ühendus (RSÜ), mis on ellu kutsutud selleks, et toetada Eesti noorteühendusi ja aidata kaasa noorsootöö väärtustava ja arengut toetava keskkonna kujundamisele. Seega on eesmärgiks nii skautide kui ka kõigi meie heade sõberorganisatsioonide tegevusele kaasa aidata.

Foto: Mikk Leedjärv

Kohtumisel tõdeti, et vajadus noorteühenduste toetamiseks on olemas, sest Eestis on vaid 3% noortest kaasatud noorteühenduste tegevusse, mis paljuski on seotud vabatahtlike noortejuhtide vähesuse ning ka kohalikul tasemel piiratud rahaliste võimalustega. Samuti leiti, et Riigikogul on võimalik kaasa aidata sellele, et noorsootöö reguleerivad seadused vastaks tänase noorsootöö ja noorteühenduste vajadustele ning lepiti ka kokku, et edaspidistel kohtumistel räägitakse tõstatatud teemadest juba konkreetsemalt ning üheskoos püütakse leida võimalusi noorteühenduste tegevuse laiemale toetamisele ning tunnustamisele.

Riigikogu Skautliku Ühenduse teisel koosolekul 7. juunil 2007. a. andis Anne Kivimäe, Haridus- ja Teadusministeeriumi noorte osakonna juhataja, ülevaate Eesti noorsootöö arengusuundadest ja töi esile ka selle, et Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud noorsootöö strateegia aastateks 2006–2013 määratleb peamised suunad noorsootöö arengus, millest olulisemateks võiks olla:

1. noorte kaasamine kõikides valdkondades, mis puudutavad noorsootööd ja kindlasti ka laiemalt organisatsioonide, kooli, kohalike omavalitsuste tasandil;

2. noorsoo-uuringute mahu ja kvaliteedi suurendamine;

3. noortega seotud valdkondade vaheline koostöö.

Teisel koosolekul osalesid lisaks ka ESÜ poolt skm. Kristjan Pomm ja Hele-Mai Madisson ning Eesti Noorteühenduste Liidu esimees Sven Lehemets ja Eesti Noorteühenduste Liidu tegevjuht Anni Metstak.

Äärmiselt positiivne oli ka see, et osa RSÜ liikmetest osales Eesti lipu päeval 4. juunil toimunud lipu heiskamise tseremoonial, kus Eesti Skautide Ühingu liikmetel oli seoses skautluse 100. juubeliaastaga au olla Eesti sini-must-valge riigilipu 123. aastapäeval lipu heiskajateks Pikk Hermannini torni. Väikese vaheseigana ka seda, et mainitud tseremoonia järgselt oli koos Eesti Lipu Seltsi esindaja Jüri Trei ja meie büroo juhataja Hele-Maiga võimalus olla hommikukohvil Riigikogu esimehe Ene Ergma juures, kus Riigikogu Skautlikust Ühendusest samuti juttu sai tehtud.

Sarnane skautlik toetusgrupp tegutseb tänapäeval ligi 100 riigi parlamendi juures. 1991. aastast on Skautide Maailmaorganisatsiooni juures tegutsenud Maailma Skautlik Parlamentaarne Ühendus (The World Scout Parliamentary Union), mis ühendab endas erinevate riikide parlamentide liikmeid, kes on olnud skaudid või väärtustavad skautlikke põhimõtteid ning soovivad skautlust ja ka noorsootööd laiemas mõttes toetada. Analoogne 20-liikmeline ühendus eksisteeris Riigikogu juures ka aastatel 2000–2003, siis täitsid RSÜ esimehe ülesandeid algul Ingvar Pärnamäe ja hiljem Kadri Jäätma.

SCOUTING SUNRISE 01.08.2007
TALLINN, TAMMSAARE PARK

Tähistamaks skautluse 100. juubelit uuendasid kõik hundud ja skaudid 1. augusti 2007 hommikul üle maailma WOSM'i ühisprojekti *Scouting Sunrise* (Skautluse Päikesetõus) raames oma hundulubadust või skauditootust. Teiste seas oli ka neid hundusid ja skaute, kes sellel hommikul esimest korda oma lubaduse või töötuse andsid.

Üle Eesti toimus „päikesetõusu„ tseremoonia samaaegselt kaheksas erinevas paigas: Tallinnas, Tartus, Kilingi-Nõmmel, Vormsi saarel, Lääne- ja Ida-Virumaa kokkupuutekohas Sondas, Rapla maal Keavas, Järvamaal Valgehobusemäel ning Tagametsas.

Igas paigas tõusis päike natuke omamoodi. Kohale tuldi nii auto, bussi, rongi, aga ka jalgsi või jalgrattaga. Mõnes paigas koguneti juba eelmisel päeval, et ühiselt telkida ja pidada maha ka vahva lõkkeõhtu. Küpsetati vardasaia ja meenutati oma skauditeed. Igas „päikesetõusu„ paigas süüdati ka tuli, mis toodi laternatega kaasa sama päeva õhtuks Tagametsa, kus nendest tuledest süüdati omakorda ESÜ Olümpiamängude tuli.

Skautluse juubeliaasta tähtsündmus leidis kajastamist ka meedias, nii televisioonis, raadios kui ka ajakirjanduses. 1. augusti hommikul oli Vikerraadio eetris skautluse veerandtund, mille raames tervitas kõiki skaute ESÜ peavanem Tunne Kelam. Seejärel kõlasid raadio vahendusel üle Eesti ühiseks lubaduse ja töötuse uuendamiseks lipkonna Tormilind hundu Merili Siimeri poolt ette loetud hundulubadus ja lipkonna Ökoskaudid pikaajalise skaudijuhi Lauri Läänemetsa poolt skauditootus. Ülekande lõpetas Eesti skautide hümn, mida kõik hundud ja skaudid ka kohapeal kaasa laulsid.

Skautluse Päikesetõusu jäävad meile lisaks mõnusale koosolemisele meenutama Bi-Pi pildiga nahast kaelarätivõrud, mille said mälestuseks kõik osalised.

Ja ei saa mainimata jätta, et eelnevale nädalapikkusele vihma-sajule järgnevalt tõusis 1. augustil tõepoolest taevasse päike, mis saatis meid ka terve olümpialaagri aja.

Üks maailm, üks töötus!

Ükskord skaut, alati skaut!

Nskm SIRJE POOL

ROOTSIS SEIKLEMAS

Käesoleva aasta 14.-22. juuli toimus Rootsis Rinkabys rootslaste oma Jiingijamborii, millest meie, 10 läänlast, saime ka osa võtta. Laager oli ka nii-öelda peaproov järgmisele Jamboreele, mis nimelt toimubki samas kohas, kus meie laagerdasime nädal aega.

kohal. Esimesed muljed olid vaid positiivsed. Ootusärevus südames sammusime oma ala otsima, pea laiali otsas ning ahhetades ja ohhetades: „Kui palju telke...kui suur ala...nii palju inimesi...vägev!” Telgid üleval, nägime vaeva, et neid kinni hoida, sest saime kümme minutit tormi, mida meist paljudki polnud varem kogunud. Võimas oli!

Järgmine päev meie all-laagris algas kell 8 (nii nagu ka kõik järgnevad päevad) hommikusöögiga ning veidi aega hiljem heisati nii Eesti kui ka Rootsi lipp. Laagriala oli jaotatud aladeks ja meie jagasime seda Spånga lipkonnaga. Terve see päev oli täis ehitamist ja meisterdamist. Sama päeva lõunal oli suur avamispidu. Kõik 20 000 skauti kogunesid suurele väljakule. Meie kõigi jaoks oli see esimene nii suur laager. Et maailmas on nii palju skaute ja meie oleme osa neist, tekitas sooja tunde.

16. juuli hommikul hakkasime valmistuma matkaks, mis oli enamasti mõeldud välisgruppidele. Matkale läksime ühe Rootsi grupiga. Bussiga viidi meid alguspunkti ning seal pidime käima 4 km ning siis järvekaldal oma laagri püsti panema. Järgmise päeva hommikul panime laagri kokku ning seadsime sammud edasi. Meie matk viis meid kanuutama. Pärast mõnekilomeetrilist sõitu paduvihmas liikusime jalgsi veel natuke ning läbi see matk oligi. Buss tuli meile järele ning viis laagrisse tagasi.

16. juulil käivitus laagri tegevus. Iga päev olid ühistegevuses erinevad teemad: „Together”, „Crossroads of Culture”, „Respect”, „Global Development Village” ja „Road of Exploration”. Kõik nad sisaldasid erinevaid ülesandeid, mida sai täita vaid meeskonnatööd kasutades. Ühistegevused olid kõik kohustuslikud. Peale lõunat algas nii-öelda vaba aeg, kus igaüks sai endale meelepärase tegevuse valida.

21. juuli oli pidustuste päev. Tähistati skautluse 100. sünnipäeva. Pärast tordisöömist algas festival. Samal õhtul tuli Rootsi kuningas laagrisse skaudieluga tutvuma ning tervitas skaute lõpukontserdil. Tol õhtul oli avatud 3 suurt lava, kus esinesid tuntud Rootsi bändid. Kuna oli viimane õhtu, siis osade jaoks kestis pidu hommikuni.

22. juulil oli äratus kell 5.00 ning laagrit hakati maha võtma. Kella 9 oli kõik korras ning sõit Rinkabyssse võis alata, et seal siis rongi peale minna. Järgmised 6 tundi olid sisustatud. Ühe päeva olime veel Stockholmis ning 23. juuli õhtul hakkasime Eesti poole tulema.

Meie suhteliselt pikk seiklus on nüüdseks jäänud seljataha, kuid häid mälestusi sellest laagrist jäi kuhjaga. Tagasi mõeldes, siis kõige magusam laagriaeg oligi õhtuti, kui päike hakkas loojuma ning terve laager oli kaetud justkui kullasäraga. Päikesepõlenud näod sebisid ringi. Elu kihas tol hetkel kui mõnes suures linnas. Valida sai kümnete kohvikute vahel. Roki-sõbrad said rokkida, diskopepud said diskotada, laulusõbrad laulda, adrenaliinihullud ronida ja benjihüppeid teha, seikluseotsijad seigelda, raamatusõbrad lugeda jne. Kümnelda sai soojaveevannides ning nautida sai nii massaaži kui ka spa-mõnuseid. Kõik oli olemas! Suured tänud meie abistajatele Katrin Ratasele ja Juhan Bernadtile, tänu kellele on meil kõigil ilusad mälestused ja kogemused mida jagada. Ning samuti suur tänu fondide lahkele toetusele.

Fotod: LSM arhiiv

Aitäh ütlevad: GERDA, LIINA, ELIKO, HÖIJE, KAISA, JÜRGEN, STHEN, MAKSIM, RAIMO, KEIRO LÄÄNE SKAUTIDE MALEVAST

Eesti Skautide Ühingu ajakiri – september 2007

Meie Rootsi seiklus sai alguse 11. juulil, kui 10 läänlast (2 juhti ja 8 noort vanuses 12–16a) kogunes Tallinna sadamasse. Rootsi jõudes ootasid meid rootsi sõbrad Stockholmi eeslinnast Spångast juba ees. Meid viidi peredesse sööma ning siis hakkas meie programm pihta. Küllastasime Vasa muuseumi, kus on vana laevavrakk umbes aastast 1632. Vaatepilt oli võimas ning noored olid huvitunud. Õhtu saabudes läksime Stockholmi lõbususparki ning veetsime seal lõbusad neli tundi, kus saime sõita nii kaua kui süda kannatas. Noortel kannatas palju, kuid meil, juhtidel, vähe.

Järgmine päev algas ostureisiga. Käisime ka vanalinnas ning nägime Kuningakoja vahtkonnavahetust. Õhtul oli grillipidu koos teiste Spånga skautidega. Ootus südames läksime magama.

14. juuli hommikul hakkasime liikuma laagri poole. Kuus tundi rongisõitu koos tuhande skaudiga, üks tund ootamist, et saaks väljuda rongist, sest me sattusime olema just viimases vagunis. Väike bussisõit veel otsa ja siis me olime lõpuks

MATKAARUANNE

Matk algas minu jaoks Oru bussipeatusest. Sinna jõudes hakkasid juba eemalt paistma tuttavad näod ja mõned uued näod. Buss saabus – algas teekond Vooremaale. Meie rühma peatuseks kujunes Nava. Seal algas ka matka esimene lõik – matk ööbimiskohta. Ööbimiskohas ootas ees ebameeldiv üllatus. Nimelt keegi oli enne meid seal vorste käinud grillimas ja kõrbenud vorstid koos muu prahiga sinna jätnud. Mis siis ikka – telgid püsti ja koristama. See öhtu läks kiiresti – söime ja läksime magama, sest oli ju vaja järgmisel päeval algavaks matkaks valmistuda.

Hommikul kell 7 oli juba kuulda, kuidas kõögitoimkond hommikusöögiga alustab. Vaikselt hakkas juba ootusärevus kasvama – Mida matkal näha võib? Kas vihma hakkab sadama?

Peale sööki mahutasime kõik asjad ühte keskmisest natukene suuremasse autosse. Esmapäeval oli raske uskuda, et kõik asjad ära mahuvad, aga mahtusid. Esimene peatuspunkt oli päris meie ööbimiskoha lähedal – Kalevipoja süng. Me olime süngi üleval serva peal ja seal võis nautida ilusat vaadet alla. Jätkasime matka. Jõudsime põldude vahele. Vasakul lehmad, paremal põllud, kaugemalt paistab talukompleks. Jõudsime Luuale. Raimo, olles õppinud seal, tutvustas meile Luuat. Mis pani imestama oli see, et Luua algkooliks oli üks väga pisike maja, mina ütles selle kohta väike ühepere-elamu. Järgmine peatus oli Luua lauluväljak ja park. Pargis hakkasid kohe silma puud, mis olid painutatud kõveraks nii, et puudest moodustus värava moodi moodustus. Edasi kõndides toimus tee peal justkui konnaralli – väikeseid konni olid kõik kohad täis. Ma igaks juhuks ei julgenud saapa talle alla vaadata. Natukese aja pärast juba istusimegi suure lapiku kivi peal – Kalevipoja lingukivi. Seal lahkudes hakkas natuke seenevihma sadama. Õnneks ei olnud seda pikalt.

Pärast lingukivi matkasime suurte viljapõldude vahel. Väga ilus vaade oli seal põldude vahelt. Suured põllud ja siit-sealt paistsid mõned „saarekesed” puudega. Jõudnud viljapõldude vahelt välja, tuli järsku hästi tuttav koht ette – me olime jõudnud teele, mida mööda me eelmine päev olime ööbimiskohta matkanud. Seal hakkasime kõndima koha poole, kus söögipausi teha. Söögipausi koht ei olnud enam kaugel.

Söögiplatsil ootas meid hobusearmastajate rõõmuks ees 3 hobust. Peale mõnusalt oodatud lõunat jätkasime uue hooga Elistvere loomapargi poole. Ühel hetkel läks hästi palavaks, kuid õnneks mitte kauaks. Ülejäänud aeg oli meil väga hea ilm matkamiseks. Jällegi olime Vooremaa kauni maastiku vahel. Vaade seal oli kirjeldamatult ilus. Tekkis soov sinna elama jääda. Aga matk jätkus. Elistvere loomapark hakkas lähenema. Elistvere loomapark oli üle ootuste huvitav. Ja vaatetornist avanev vaade... järjekordselt midagi kirjeldamatult ilusat. Igatahes loomapark on kõvasti etem kui loomaaed. Ning usun, et loomadele meeldib ka seal rohkem. Loomad vaadatud, asusime teele Järveääre talle, kus teise öö veetsime. Tee sinna iseenesest pikk ei olnud, kuid koosnes kahest „motivatsioonisirgest” – teelõigust, mis olid pikad ja sirged. Mitte miski ei ole ületamatu ning juba hakkaski paistma Järveääre talu.

Öhtul oli mõnus mõelda korda läinud päevale, süüa lõkke ääres pannkooke ja vaadata matkaliste näidendeid teemadel „Elu metsas läbi loomade silmade”, „Vooremaa 10 000 aastat tagasi”. Huvitav oli vaadata, kuidas teemale läheneti. Väiksemaid matkalisi oli hea vaadata juba sellepärast, et nad olid ise väga innustunud ja nautisid väga näidendi tegemist. Kiiresti läks seegi öhtu. Järgmine hommik äratas mind tihe vihmased ja teadmine, et mu telk ei kaitse tugeva vihma eest. Juba see hommik algas teekond tagasi Tallinnasse. Bussis said läbi lauldud parimad laulupeo ja lõkkelaulud. Matk oligi läbi saanud. Matk oli täpselt paraja pikkusega ning seltskond selleks oli lihtsalt parim.

Laura Õigus
Õkoskaudid

Fotod: Rasmus Lahtvee ja Margarita Kerson

JAMBOREE JA 2007 BROWNSEA

See laager rokkis. Kohe täiega. Tegevust oli ja palju ja rohkesti, eriti meeldis mulle märkide vahetamine (swapping, trading, exchanging). Lahe oli see, et meie all-laagri lähedal oligi põhiline koht, kus märke vahetati, kurb aga see, et meil polnud sellist oma märki, Eesti märki, mida oleks saanud vahetada, aga mul olid mõned Jürripäeva märgid, mille vastu tunti väga palju huvi. Laagri lõpu-poolsele hakati seal isegi riideid ja oma riigi sümbolikat vahetama. Boriss meie rühmast vahetas laagri viimasel päeval oma šoti kildi (mida paljud nimetasid seelikuks) suure sombrero vastu, mille diameeter oli veidike rohkem kui meeter.

Tegevusi oli laagris ülipalju, kuigi mõnedel päevadel sõitsime bussidega teistesse kohtadesse (Gilwell Park, Spalsh jne.). Ja kontserdid, need olid ka päris head, mis toimusid suurel laval. Kuigi võlts Kylie Minogue ja võlts Robbie Williams, kes esinesid ühel öhtul, panid pettuma. Igal öhtul oli ka karaoke, kust paljud skaudid osa võtsid.

Eriti lahe oli Brownsea laager, kuhu sai ainult kaks inimest igast riigist. Eesti skautidest pääsesime sinna meie riiki esindama mina ja Liis Teller. Vägev tunne oli küll. Kõigepealt jõudsim bussidega sadamasse, kust pidime praami peale minema ja seal Brownsea seale sõitma...muidugi suure lauluga! Üks juht õpetas meile isegi ühe uue laulu selgeks. Naljakas oli vaadata seda, kui saare ümber olev vesi oli täis jahte ja paate, aga saar ise on väheasustatud. Saarel on ka looduskaitse-

Tõsielu!
Ehtne laagrilõke on tõeline haruldus.

ala, mis ei hõlma kogu saart, vaid umbes pool. Ülejäänud on vist skautide oma. Saarel on ka kaks mälestusmärki: üks on sadama lähedal – B-P büst ja teine saare ühes küljes – mälestuskivi esimesele laagrile. Saar on muidu looduse poolest väga ilus ja kaunis, pole ime, et Baden-Powell seal selle esimese laagri tegi.

Kõigepealt, kui laagrisse jõudsim, mõtlesin, et seame seal end sisse, aga selle asemel viidi meid saare ühte ossa ja seal hakkasime karnevaliks rütmirüütu valmistama. Karneval oli tore, iga rühm pidi tegema oma asjad (ahjaa...laagris oli ju neli rühma: pullid, hundid, rongad ja kurvitarad, meie olime huntide all-laagris). Peale karnevali oli laagri avamine, millele järgnes öhtul PIDU. Peol esines ülihea bänd, mis lihtsalt pani pidutsema (bluesrock-rock'n'roll bänd oli vist). Peale seda aga magama.

Oma nali oli ka telkidega, mis olid sellised vanaaegsed ja suured, aga mitte

nii suured, et kuus-seitse inimest korraga sisse mahuksid. Õnneks mahtusime ilusti, kuid ma sattusin otse telgi ava juurde magama, nii et polnud haruldus kui keegi mulle otsa komistas ja ülejäänud rahvale peale kukkus. Äratus oli ka vahva: hommikul pandi makk täie võimsusega üürgama ning juhid hüüdsid ja laulsid veel takka, nii et edasimagamine oli võimatu. Teisel päeval hakkasid tegevused. Meile tutvustati saart ja õpetati veidike tsirkusetrikke, pärast koristasin paljude teistega võsa, mis oli seal hirmus nuhtlus ning tihedam ja suurem kui meie võsad.

Kolmandal päeval ehk Scouting Sunrise ajal aeti meid kell 4 hommikul üles ütlustega, et tuleb väga tähtis hommik ja BBC on seal filmimas. Panime vormid selga ja läksime hommikust sööma. Peab märkima seda ka, et kogu laagriaja söime seal taimetoitu, mis oli väga maitsev, nii et lihast väga puudust ei tundnud. Siis läksime platsile, kus see üritus toimuma pidi ja uuendasime oma skauditöötust. Peale töötuse uuendamist oli söömine ja laagri lõpetamine ning hüvastijätmine.

Kuigi ka kogu ülejäänud Jamboree muljed olid vägevad kirjutasin eelkõige Brownsea saarest, kus ainult meil Liisiga õnnestus viibida. Loodan, et kõigil teistelgi mu sõpradel oli sama tore, kui minul.

EDGAR LAKSA,
PSGM Saarde lipkonnast
21. Scout Jamboree osavõtja
Autori fotod

Meeskonnatöö – vankri kokkupanek ning sellega sihtpunkti jooksmine – mõistagi kiiruse peale Gilwelli pargis.

ESÜst käisid jamboreel veel: Kristiina Niiler (juht), Edgar Laksa, Marek Karm, Boriss Meleshov, Liis Teller, Karin Pirk, IST Katrin Ratas, Liina Land. Lisaks veel Tanel Peets programmimeeskonna liikmena ja Õkoskaudid, kes said Turniiri auhinnaks külastussõidu jamboreele: Deivis Treier, Alex Lõhmus, Christer Kaardimets ja Leho Ojasoo.

Sõidul Brownsea saarele. Enne laevale pääsemist tuli teha veel üsna pikk bussisõit Jamboree laagrialt väikesesse sadamasse Poole'i linnakeses, kust pääses Brownsea saarele.

Ehtne rüütliturniir.

Inglismaale sõitis Eestist ainult kaks ISTd ehk International Service Team'i liiget. Mõned teravmeelikud ristsid selle lühendi laagri jooksul ümber International Slavery Teamiks.

Meie (loo autorid Katrin ja Liina koos välissekretär Taneliga) läksime noortest 3 päeva varem kohale, et end koolitada ja oma tegevused valmis seada. Kohale jõudes oli meil rõõm suur – ei sadanudki vihma ja maapind oli kuiv, saime rahulikult oma telgid üles panna. Üldse ilmaga meil vedas, esimesed kaks päeva sadas natuke ja siis oli meil tõeline soparalli (kummikud olid kõige targemad kaasa võetud asjad), kuid see päev, kui noored laagrisse tulid, paistis ainult päike ja nii kaks nädalat järjest. Vihma saime korra ühel öhtupoolikul ning lõputseremoonial. Hiljem saime teada, et samal ajal kui meil päike paistis, evakueeriti Kesk-Inglismaalt üleujutuste tõttu 230 000 inimest. Jah, meil vedas!

Meie elasime täiskasvanute all-laagris koos 10 000 skaudijuhiga üle maailma. Meie all-laager oli ühtlasi suurim all-laager oma mahult. Seal oli väga põnev – alaealisi meie all-laagrisse ei lubatud, meil olid omad tegevused, restoran, kus me kõik üheskoos söömas käisime ja „rand“, mis kujunes kokkusaamise ja *trelhvamise* kohaks. Igal öhtul toimusid erinevad vahvad üritused ja peod. Me tegime laagris palju tööd ja öhtuti oli väga mõnus lõõgastuda ning erinevate maade skaudijuhtidega kogemusi vahetada ja tutvusi sõlmida.

Esimesel päeval toimus meil ISTde tree-ning – tutvustati laagri reegleid, õpetati, kuidas mingis olukorras käituda, mida me tohime noortega teha ja mida mitte. Inglismaal on väga ranged reeglid noortega suhtlemisel – ei tohi näiteks võõra noorega üksi kinnisesse ruumi minna, kus pole aknaid (telki näiteks). Noortega ei tohtinud ühtegi asja vahetada: märke, rätte jms. Samuti ei tohtinud noori kallistada, lähim lubatud kontakt oli käepigistus.

Ülejäänud aja, mil veel osalejad kohal ei olnud, ehitasime World Village't, kus toimusid meie tegevuspunktid. Tegime Eestiteemalisi tegvuspunkte – martsipani ja õlenukke. Materjalid muretses meie

Jamboree korraldus, kuid inglaste arusaam õlgedest on väga teistsugune – paberist õled.

World Village oli üks suurimaid tegevusalasid, seal olid esindatud peaaegu kõik 152 riiki, kust skaute maailmalaagrisse tuli, ning kõik tutvustasid läbi erinevate tegevuste oma riiki ja kultuuri: austriaalastel oli näiteks kino, kus nägi filmi Austria kohta ning samal ajal oli tunda lõhnu, tuult, vihma ning isegi toolist pidi väga kõvasti kinni hoidma, kuna ka see liikus ja rappus, kui ekraanil näiteks hobusevaner sõitis. Tegevusi oli seinast seinast alates erinevate maade rahvariitest, mida sai selga proovida ning pilti teha ja lõpetades tantsude, mängude, muusika ja käsitööga. Ühed populaarsemad tegevused olid muidugi rahvustoidud. Meie martsipanipunktis oli pidevalt järjekord. Noored olid väga huvitatud Eestist ja meie kultuurist. Imekombel paljud ka teadsid, kus me asume. Eriti teadlikud olid Brasiilia ja Ameerika Ühendriikide skaudid.

Meie World Village oli avatud iga päev alates laagri avamisest 10.00-12.30 ja 13.30-16.00 kuni laagri lõpuni, v.a. Scouting Sunrise päev. Tegime seal nagu päris tööd. Hommikul tõusime vara, kuna meie all-laager asub 45 minuti jalgsitee kaugusel meie töökohast (kuigi pikapeale olime juba selle tee kõmpimisel nii vilunud, et läbisime selle maa 20 minutiga, üleüldse tuleb välja, et me oleme kiired kõndijad võrreldes näiteks venetsueelastega, kes kasvõi stardivad varem, et ei peaks kiiresti kõndima). Sellest hoolimata, et päevad olid pikad ning tööd oli palju, nautisime iga päeva ning saime palju uusi ja häid ideid ja kogemusi. Paljud juhid tulid ise meiega kontakte looma. Huvi Eesti vastu on väga suur. Kusjuures, meie arvates võis üheks suureks huvitekitajaks olla ka meie välimus – kaks blondi kena neiut. Kui järele mõelda, siis enamasti tuldi meiega tutvust tegema sellistest riikidest nagu Venezuela, Argentiina, Nigeeria, Kariibi mere saared jne.

Autorite fotod

WORLD JAMBOREE

2007

ELU LAAGRIS ISTna

Õhtud olid meil vabad igasugu kohustustest ning siis me nautisime täiel rinnal laagrielu. Nii huvitav oli õppida erinevate maade tantsu, laule ning mängu. Saime palju uusi sõpru üle maailma ning kogesime, et väljend *scouts are more than friends*, mida laagris rõhutati, on tõsi. See on võimas tunne, kui see suur hulk skaute töötab ühe eesmärgi nimel ning teeb seda naeratades. See tunne – *let's make a better world* – oli väga hea ja inspireeriv. Suurepärane kogemus oli ka laagriõhkkonna nautimine. Selles laagris oli nii suurepärane positiivne energia: päike paistab, kõnnid töölt koju ja naerataid vastutulijatele, ütled suvalisele skaudile tere ja ta vastab sulle. Kõige enam igatseme just seda head tunnet, mis meid valdas laagrialal ringi kõndides.

Erilisim päev oli Scouting Sunrise. Nagu ütles üks meie uus sõber, 44-aastase skaudistaažiga Semmel Saksamaalt: „See oli midagi hingele.“

Tõusime hommikul kell 6 ning kogunesime, et üheskoos peaväljakule minna. Sinna kogunes kogu laager. Ühiselt söime hommikusööki, vaatasime otseülekannet Brownsea saarelt, kus oma skaudivannet uuendas kaks skauti igalt maalt. Päike oli just tõusnud ning me andsime kõik üheskoos, igauks omas keeles, veelkord oma skauditootuse. Siis luges skautluse rajaja Baden-Powelli lapselaps ette oma vanaisa testamendi, kus ta selgitas, mis on õnn ja mis selle saavutamiseks teha tuleb. See pani iga skaudi mõtlema ning tõi nii mõnelegi silma pisarad. Ühtsustunne sel hetkel oli väga suur. Meile kõigile jagati selleks päevaks spetsiaalsed kollased kaelarätid ning pastakas. Ülesandeks anti koguda 100 nime erinevate maade skautidelt. See oli väga vahva ja väga hea mälestus.

Laagrile tagasi mõeldes võib kindlalt öelda, et kõige rohkem jääme igatsema oma uusi sõpru ja laagri positiivset õhkkonda, sõprustunnet ja ühise eesmärgi nimel töötamise tunnet. See laager oli suurepärane näide sellest, mida on võimalik korda saata suure tahtmise ja sõprusega. Korraldada laagrit 40 000 noorele ja täiskasvanule oli selle hetkeni fantaasia. Uhkusega võime laagri tagasi mõelda ja teada, et meie kahekesi aitasime sellele tõeliselt suurele üritusele kaasa.

Skj. KATRIN RATAS
Lääne Skautide Malevast ja
skj. LIINA LAND Tartu Ilvese lipkonnast

Saamuel (11)

Mulle meeldib selles laagris väga, aga hundude sünnipäevapidu oleks võinud ägedam olla. Mulle meeldib siin laagris toit, saun, võistlused ja muud üritused.

Angeelika (12)

Mulle hästi meeldib! Ma olen suvelaagris esimest korda ehk ma ei oska seda võrrelda eelmiste suvelaagritega... Aga mulle hästi meeldib, et alati on mingi tegevus olemas, et keegi ei istu niisama! Ja kõik see rahvas, kes siin laagris on, tunduvad hästi lahedad ja sõbralikud! Aga hommikul oleks võinud kauem magada!

Veiko (14)

Mulle väga meeldis laager. Ronida oli lahe, pallimängud meeldisid väga ja batuut oli äge. Kahjuks olid atraktsioonid vähe aega lahti. Tahaks, et järgmine aasta oleks rohkem atraktsioone.

Mõtteid kogus skj. Annika Träss

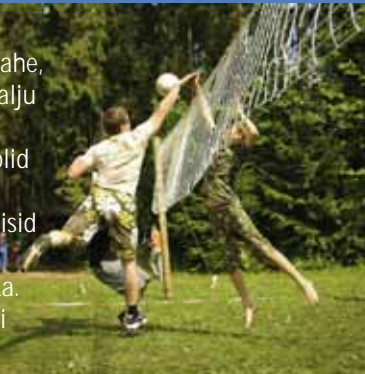

Kristjan (14)

Laager oli tore, kuigi mõni vihmane ilm tegi märjaks riided ja telgid. Kava oli tihe, kui tahtmist oli, leidis aega teed juua ja puhkust nautida.

Raino (15)

Laager oli megalah, sõpru sai väga palju ja üritused olid vinged. Hea, et olid soojad ilmad. Üritustest meeldisid kõige enam laad ja pallimängud ka. Tulen teinekordki kindlasti.

Martin (16)

Õppisin terve hulga sõlmi siduma!

Silver (13)

See laager oli täitsa äge nii nagu skautide laagrid ikka. Lahe oli neid imelikke mängude, mida Valdik korraldas. Väga hea, süüa sai hästi ja kõik oli vinged.

Sander (14)

Mulle jäi laagrist meelde see, et seal olid toredad ja sõbralikud inimesed. Sai palju ägedaid mängude ja laulda. Väga tore laager oli.

Gert (12)

Tuletasime asju meelde, käisime looduses ja tegime palju laheda, näiteks palju sõlmi.

Kerdo (11)

Mulle meeldib selles laagris see, et olid erinevad peod. Olin esimest korda laagris. Laad oli väga tore. See oli tore laager.

SKAUDID TÄHISTASID OMA 100. SÜNNIPÄEVA OLÜMPIALAAGRIGA

Esimese augusti hommikul peale Skautluse Päikesetõusu tõttasid skaudid üle Eesti kokku Tagametsa Olümpialaagrisse. Meid sai kokku 210 hundut, skauti, vanemskauti, rändurit ja juhti. Mitmel juhul olid kaasas ka vahvad väikesed mudilased. Esimesel päeval nägid laagrilised vaeva oma laagri ülesehitamisega, kuid kella 17.00 olid kõik vapralt juba rivis.

Olümpialaagri programmi kokku panes tutvusime eelnevalt ka 1907 Brownsea saarel toimunud laagri programmiga, me ei tahtnud aga teha laagrilistele äratust kell 5.30. Tagametsas kahjuks ei ole meil võimalik läbi viia ka mereprogrammi. Kuid Inglise traditsioon, pidada kellaviiteed, oli meile täitsa sobilik. Nii oligi meie esimesele kellaviie-teele kutsutud esindaja Briti Nõukogust. Vanahärra rääkis kust ja kuidas on saanud alguse Inglismaal teejoomise kombed. Siit saigi alguse ka meie laagri kella-viie-tee joomine, mis oli väga tore kõigile laagrilistele.

Tee joodud, alustati ettevalmistusi laagri avatseremooniaks. Nii põnevat avatseremooniat pole veel meie skaudilaagrites nähtud – Ande ja Liina olid kokku pannud väga põneva programmi, mis algas taas teejoomise tseremooniaga ja lõppes tõelise olümpialiku tulevärgiga. Vahepeal said kõik vaatajad osa väikesest Eurovisooni kavast ning Heraklese seiklustest. Meelde jääv oli see kindlasti kõigile.

Esimene päev sai õhtusse ja tuli valmistada järgmise päeva sportlikeks tegevusteks.

Avavõistlusteks olid pallimängud: lipkondade võistkonnad võistlesid jalgpallis, võrkpallis ja rahvastepallis, kes parasjagu palliplatsil ei olnud, elas mängijatele rõõmsalt kaasa, silma jäid Kõrvemaa lipkonna tantsutibud.

Peale kosutatavat lõunasööki asuti kergejõustikualade juurde: kuulitõuge, krossijooks, näisekandmine ja palju teisi toredaid alasid. Kui vaid keegi laagrilistest oleks aimanud, millega see päev lõpeb – batuudirajad, ronimissein, pärlpunumine, *linetants*, füüsikabuss, vibulaskmine – mida kõike veel, laagrilised olid sellises aktsioonis, et kuidagi poleks tahtnud, et päike looja läheb.

Kuid taas on uus päev ja uued tegemised. Hommikul võtsid laagrilised oma asjad ja asusid metsateedele, kes täitsa ükski, vaid kaart ja tema orienteerumas, kes koos sõpradega matkal punkte kogumas. Kuid samal ajal pidasid meie hundud tõelist sünnipäevapidu! Kelle sünnipäev see siis oli – ikka meie endi!

Kes oleks võinud aimata, et sudoku võib olla suurtest klotsidest maha pandud; et arvutihiirel võib sabast kinni võtta ja ta suures kaares kaugusviske jaoks eemale lennutada; et vana tore elektrooniline mäng hundiga, kes püüab mune, on vahva ka siis, kui Sul endal on ämber näpuvahel; et piljardit võib mängida jalgpalliga jne. Kõik muudkui kogusid punkte, et juba järgmisel päeval teenitud palga eest laadal põnevaid teenuseid kokku osta.

Põnevad võistlused möödusid, peeti õhtust vaikset tundi. Siis kogunesid taas hundud ja kõik ülejäänud, et minna toredale lõkkeõhtule ja pidada maha üks vahva simman. Pidu kestis kuni veel kaaslast nägid ja meile õpetati selle aja jooksul hulgaliselt toredaid mänge ja laule.

Laagri viimane päev – kahjuks jäi meie külla tulemata ammu väljalubatud Päästamet oma tuletõrjeolümpiaga. Kuid pole hullu, algasid jalgpalli- ja võrkpalliturniirid noorte ja juhtide vahel. Elevust kui palju ja kahjuks pidid juhid tunnistama oma kaotust. Tähtis on osavõtt, mitte võit!

Olümpialaagri kujunes tõeliseks laadaplatsiks, müüdi kõike, näiteks võltsitud olümpialaagri diplomeid, hulgaliselt erinevaid õnneloose ja lõõgastusteenuseid. Kogu teenitud raha sai ära kulutatud. Kuigi vahepeal käisid kauplajate tegevust kontrollimas salapolitseinikud ja nii mõnigi kaupmees sai trahvi, kuna

seisis kommipaberil või mõnel muul sarnasel põhjusel.

Laagri lõpus toimus mõnusalt skautlik lõkkeõhtu, millest sai osa ka meie laagri aukülaline, Eestimaa kuulsaim skaut president Toomas Hendrik Ilves. Presidendil oli võimalus süüdata meie lõke ja peale lipkondade esitatud toredaid lõkkenalju rääkida lõkkejutt, mis sisaldas toredaid meenutusi tema enda skaudiaegadest ja sellest ajast pärit kogemuste kasulikkusest edaspidises elus. Meie poolt sai president kingituseks Eesti Postmargi „Skautlus 100” postmargi kinkekomplekti, Eesti Skautide Ühingu märgistusega laagri toidunõud ning erilise kingitusena õnnestus meil USAst saada skaut Toomas Hendrik Ilvese Pesukarude salga kroonikaraamatust koopia, millega kaasnesid tervitused tema skaudijuhilt skm. Elmar Saarniidult.

Meenutades laagrit jään ma nõusse presidendil poolt ESÜ külalisteraamatusse kirjutatud sõnadega: „Mul pole ammu olnud nii soe tunne, kui täna õhtul siin laagris...”

Selle laagri suurim tunne oligi see sõprus, mis oli kõik need päevad õhus, see oli selline ülev tunne, mis minu jaoks ongi skautlus – „sõbrad ja seiklus, see on skautlus”, see on lause, mis on minu suul juba üle kümne aasta. Olles käinud skaudilaagrites alates 1991. aastast on just sellised laagrid kõige meelde jäävamad.

Täna teid kõiki selle toreda laagri eest, teieta poleks me seda suutnud. Usun, et kõik meie laagrilised liituvad minu tänusõnadega järgmistele juhtidele:

Rasmus Lahtvee – vastutas turvalisuse eest laagris; **Tarmo Oidekivi** – tema meeskonnale oleme tänulikud hea kõhutäie eest; **Liina Salveste** – koos **Kadri** ja **Andega** avasid laagri meelde jääva programmiga; **Veljo Ilumäe** – Pallimängude nn. maaletooja; **Valdik Kask** – viis läbi põnevad pilavõistlused ja laada; **Helen Liiv** – hundude vahvad üritused olid just tema korraldatud; **Siim Suisalu** – pani maha tegevusrohke matkamängu; **Rainis Venta** – kergejõustiku alad ja orienteerumine olid just tema läbiviidud; **Ragnar Luup** – tema tõi Pipi kohale ja kõik ülejäänud, kes viisid läbi põnevaid tegevusi õhtul, mil me keegi ei tahtnud, et see lõpeks; **Mairi Saar** – Simmani pillimehe ja mängujuhi kohtaletooja; **Lauri Läänemets** – lõkkeõhtu ja viimase tantsuõõ korraldaja.

Erilised tänusõnad tahaks öelda ka kõigile, kes toetasid meie laagri õnnestumist: **Scoutspataljon**, **Sidepataljon**, **AS Salome Auto**, **OÜ Neviprint**, **Orienteerumisklubi JOKA**, **Kapakka OÜ**, **Extrahaus OÜ** ja **Türi Staadion**.

Nskm. AUNE SUVE,
Olümpialaagri juht

Autori fotod

Ua võsavillem!

Aegade eest oli hunt päris tõsiseltvõetav oht, hundi või mõne teise suure kiskjaga metsas kokkusaamine võis lõppeda inimesele õnnetult.

„Kui hunti kardad, ära metsa mine,“ ütleb rahvasuu. Viimane inimese söömise juhtum Eestis oli 1873. a Iisaku kihelkonnas, kus hundi saagiks langes 6-aastane Timofei. Maru- taudis hunt ründas aga inimest viimati 1988. a. Paunkülas, ja seda lausa koduõuel. Hunt on suur ja ohtlik kiskja, samas ka tark loom, kes niisama inimese teele sattuda ei soovi.

Eesti rahvapärimeses on hunt olnud sageli hoopis kaitsjaks halbade vaimude vastu, kes ka metsas liiguvad. Tee kõrval inimest saatev susi peletas paharetid teekäijast eemale, teda ei pidanud kartma. Kuna noored hundid võivad olla uudishimulikud, ei puudu neil lugudel tõepõhi.

Praegu elab Eestis 110 hundi. Seetõttu on hundiga niisama kohtumise tõenäosus metsas väga väike. Veel väiksem on võimalus, et susi inimesele viga võiks teha. Hundi nägemise võimalus on tegelikult olemas kogu Eestis. Siinsed elujõulised 8 karja paiknevad meie maa erinevates osades. Kõige rohkem hunte on Soomaal, kus ühe murtud põdra juures on käinud kokku 13 looma.

Võsavillemiga kokkusaamine oli palju tõenäolisem aastat 10...15 tagasi, mil neid loendati kokku ca 450...500. Tollal olid hundi öised jäljeread

metsateedel suhteliselt tavalised, looma enda nägemine aga siiski haruldane. Hunt oskab ettevaatliku loomana liikuda varjatult, seda ka külade-asulate vahel. Elamute lähedusse tulid hundid murdma eelkõige koeri. Piisavalt kõrge arvukuse juures omandasid võsavillemid uuesti julguse seda teha ning see oskus pole siiani kadunud.

Varjatud eluviisiga kiskjana hoiab hunt üldiselt inimesest kaugemale. Jahimeeste tähelepanekul nõuab väga suurt oskust ja tähelepanu, et hundile 100...150 m lähedusele jõuda. Susi võib juhuslikult üle tee lipata ka lähemalt, siis on enamasti tegu noore, kogenematu loomaga. Tegu võib olla ka koeraga, kes võib tõelisest hundist hoopis ohtlikum olla. Viimase 20 aasta jooksul on Eestis metsistunud koerte ründe tagajärjel hukkunud kaks inimest.

Kui tõesti kohtute hundiga, siis jääge rahulikuks, hinnake olukorda. Metsloom võib inimese lähedusse sattuda seetõttu, et ei ole teda märganud. Öise eluviisiga loomadel on haistmis- ja kuulmismeel olulisemad kui nägemine. Kui viibite loomast allatuult, ei kandu temani teie lõhna ega heli.

Väga lähedal (30...40 m) viibiv metsloom võib olla ohtlik. Ta võib arvata, et ei suuda enam põgeneda ning otsustab

hoopis rünnata. Inimeses saaki üldjuhul ei nähta. Siiski paaniliselt põgeneda, vehkida, karjuda ei maksa. Eest ära joostes võib käivituda saagi jälitamise instinkt. Enda märgatavaks tegemiseks rääkige loomaga. Ta saab aru, et tegu on inimesega, aga ikka mõistlikku juttu, äkki on metsas veel keegi, kes teie vestlust pealt võib kuulata!

Kui loom otsustab teid uudishimulikult jälgima jääda, siis miks mitte järgida vanarahva uskumust ja arvata, et ta puh- tast huvist teid vaatab. Olete ju tema metsas.

Ebanormaalselt käituvat metslooma tuleks igal juhul karta. Lihasoõja loomana võib hunt saada maru- taudi nakkuse (uuri- jad väidavad, et hunt erinevalt teistest kiskjatest oskab üldju- hul vältida nakatunud saaki). Pea longus, saba sorgus, tuhmi pilguga, imelikult reageeriv loom peaks ärevust tekitama. Sel- liste loomadega kohtumisest tuleb võimalikult kiiresti teada anda keskkonnainspeksioonile, kohalikule veterinaararstile või jahimeestele.

Igal juhul taanduge kontrollitult, looma jälgides. Kui ta ikka lähemale tuleb, siis kasutage sama keelt, milles loomad suhtlevad. Astuge paar müdisevat sammu lähemale, ajage end koheville, tehke kõva häält: ma olen suur, ma võin olla ohtlik!

Kui tahate hunti näha või kuulda, peaksite otsima välja piirkonna, kus elab mõni hundikari. Hundi kuulda on augusti lõpu öödel, mil vanemad kutsikaid esimesi kordi jahikäi- kudele kaasa võtavad.

Noored tahavad ju pimedas metsas veidi omavahel suhelda! Teine aeg on jaanuar-veebuar. Südatalvel on huntidel jooksuaeg, kui jälle omavahelist suhtlemist rohkem. See on veel põnevamgi aeg, sest pulmahüüd on võimsam ja kostab kaugemale. Hundi nägemine on keerulisem. Kas käia ja

hulkuda metsades, lootes näha sutt vilksamas üle metsasihi, või legendiku serva õhtu- või hommikuhämaruses. Võima- lused on aga suuremad, kui kaasas on kogenud inimene, kes tunneb huntide käitumist, oskab lugeda nende jälgi ja hääli.

Minu vastus küsimusele, mida teha, kui metsas hundi näed, on: naudi seda hetke! Sa oled üks väljavalitutest, kellele see võimalus on antud.

PEETER HUSSAR

Foto: Leho Männiksoo

Mata – ela, ära ole!

Silmaring

JUUBELIJÜRIPÄEV TARTUS

Skautluse sajandal aastal tegid gaidid skautidele kingituse ja korraldasid Tartus Jüripäeva. Tegelikult järjekord lihtsalt juhtus gaidide käes olema, kuid „sünnipäevakingitus“ kõlab ju toredalt. Sünnipäevahõnguline see tõepoolest ka oli, kuid sellest hiljem.

Kolmel päeval oli osalejaid 445, kellest skaute 322, gaide 98, soomlasi 17 ning kodutütred 8. See oli päris suur vägi, kes kõik tuli majutada meie peatuspaigaks olnud Raatuse Gümnaasiumi. Koridorid ja saal olid tihedalt magajaid täis ning käies tuli ettevaatlik olla, et kellelegi otsa ei astu.

Reede õhtul oli traditsiooniline tõrvikutega rongkäik. Tartus on sellise ettevõtmise sihtpunktiks muidugi kõige sobivam Kassitoome org, mis on ilus looduslik amfiteater. Sinna me suundusimegi, põlevad tõrvikud käes ja mõnedel ka kõlavad laulud huulil. Õnnetuseks ei olnud meil aga ilmaga vedanud. Jüripäeva avamise saime veel enam-vähem kuivalt peetud, kuid Lydia juhitud lõkkeõhtu möödus küll päris vihmajas. Lydia ei pannud vist vihma tähele, kuid nii mõnigi osaleja hakkas juba vaikselt kooli poole tagasi astuma. Osadel meist oli aga plaanis veel hilisõhtul kas Toomemäel või botaanikaaias töötust anda. Tartu Ilvesed läksid oma peatsete skautide ja hundudega botaanikaaeda. Värav oli muidugi lukus, kuid neil oli kokku lepitud, et valvur meid sisse laseb. Valvur tuligi, kuid oli üpris pahura moega, et mis te siis nii hilja ja niisuguse vihmaga siia tulete, võiksite parem kiiresti koju minna. Aga meie jäime enesele kindlaks ja astusime siiski sisse. Aga see, mis nüüd juba taevast alla sadas ei olnudki päris vihm, vaid juba väga märg lörts. Töötus sai üpris kiiresti külmast ja märjast lõdisedes antud ning siis kiirustasime tõesti koolimajja sooja, kuhu oli veel omajagu maad.

Tagasi jõudsime tõesti märgadena, kuid see ei olnud veel midagi võrreldes sellega, mis ootas meid ees lau-

pävasel matkapäeval. Öösel sadas isegi omajagu lund maha, mis oli küll hommikuks sulanud ning ilm oli täitsa mõnus, kuid see oli vägagi petlik. Keskpäevaks oli tugev vihmasedu kohal ning gaidid ja skaudid pidid oma kannatuse ning varustuse tõsiselt proovile panema, aga hundud ja hellakesed said raja enne vihma läbitud. Tuleb tõdeda, et nii mõnelgi vedas varustus alt, kuid see-eest oli kannatust ja rõõmsat meelt topelt. Koolimajja jõudsid tagasi vägagi märjad gaidid ja skaudid. Õnneks olid aga Raatuse Gümnaasiumis radiatorid soojad ja seal sai soojendada nii ihuliikmeid kui ka riideid.

Õhtul ootas ees tõeliselt eakatele skautidele korraldatud sünnipäevapidu Tartu Ülikooli spordihoones. Gaidid olid palju vaeva näinud. Esmalt andis väikese kontserdi Tartu Tünnipunt, siis tulid mitmed etteasted gaididelt, hellakestelt ja skautidelt, ei puudunud ka tsirkuseartistid, ning siis tortide rida, millelt võis kokku lugeda „SKAUTLUS 100“. Tundsime ennast tõesti väärikatena ja selle eest suur tänu gaididele! Hiljem jätkus veel disko koolimajas, aga kaua see kestis, seda ma ei tea.

Pühapäeval oli muidugi paraad, mis on iga Jüripäeva lahutamatuks osaks. Kahjuks ei ole pühapäeva hommik just sobiv aeg selleks, et rahvamasside tähelepanu kōita, sest tänavatel on ainult üksikud inimesed, kel selge siht kuhugi jõuda ja ei ole aega meie tegemistele kaasa elada. Kuid gaid ega skaut ei lase ennast sellistest piasjadest häirida ning peab oma paraadi vormiväel külmast lõdisedes ikkagi ära. Kahe organisatsiooni peale sai kokku antud päris palju edutusi ja tänukirju, aga see ongi meie aasta üks tähtsündmusi, kus tunnustuse pälvimine annab kindlasti uut indu tegutsemiseks.

Tugev, kuid hell vasakukäe pigistus gaididele vaprusel eest Jüripäeva korraldamisel!

Skm. SIIMON HAAMER, peaskaut

Foto autori erakogust

SKAUTLUSE ESIMESE 100 AASTA VERSTAPOSTID

1941-1984

1944	Luuakse esimesed eestlaste skaudiüksused Rootsisis skm. Olav Rebase eestvedamisel
1945	Luuakse esimesed eestlaste skaudiüksused Saksamaal skm. Herbert Michelsoni eestvedamisel
1946	Skautide Maailmaorganisatsiooni maailma-büroo direktor J. S. Wilson kinnitab oma kirjas skm. Herbert Michelsonile Eesti Skautide Maleva jätkuvat kuuluvust Skautide Maailmaorganisatsiooni*
	Loodi Eesti Skautide Liidu Keskbüroo (4. 08. 1946), mis juhtis eesti pagulasskautlust, mille peasekretäriks valiti skm. Herbert Michelson (H. M. oli 1934. aastast Eesti Skautide Maleva peastaabi liige peastaabi ülema abina.)
1946	1. Ameerika Skautide Konverents
	Ilmuma hakkab skautlik ajakiri Tulehoidja, noortele suunatud ajakiri paguluses (ilmus kuni 1996. aastani)
1947	6. Maailmajamboree (Rahujamboree) Prantsusmaal Moissonis (24 152 osalejat, sh. Eesti skaudid (36) veel täieõiguslike Skautide Maailmaorganisatsiooni liikmetena)
	11. Skautide Maailmakonverents Prantsusmaal (32 riiki esindatud), lõpetatakse Eesti Skautide Maleva kuuluvus Skautide Maailmaorganisatsiooni, paguluses olevad rahvuslikud skaudiüksused on küll tunnustatud, aga mitte Skautide Maailmaorganisatsiooni liikmeteks. Maailmaorganisatsiooni juurde loodi pagulasskautluse osakond, mida asus juhtima J. R. Monnet.
	1. eestikeelne Gilwelli kursus, Saksmaal, kursuse juht skm. Herbert Michelson
1948	1. Ralli (Rally), pagulasskautide ühine laager, Saksmaal, osalejaid 6 rahvuse seast.
1949	1. Agoon Hollandis Lunterenis (rahvusvaheline puudega skautide laager)
	Loodi (1.08.1949) Eesti Skaudid Paguluses (ESP), mis koondas ekssiilis olevaid skaute, põhikiri allkirjastati Londonis Eesti saatkonnas ja ESP-ga liitusid Suurbritannia, Saksamaa, Ameerika ja Austraalia.

2007. aastal ilmuvates ajakirjades Eesti Skaut avaldame skautluse 100 tegutsemisaasta verstapostid, mis on valitud nii maailma kui Eesti skautluse ajaloole pilku heites, proovides esile tuua huvitavaid ja tähelepanuväärseid sündmusi skautluse esimesest sajandist. Eelmises ajakirjas olid toodud seigad aastatest 1907 kuni 1941.

1949	Tegevust alustavad eesti skaudiüksused Kanadas, Austraalias, Ameerikas
1950	Skaute on maailmas kokku 5 miljonit, 50 riigis
1952	Skm. Herbert Michelsonile antakse Eesti Skaudid Paguluses poolt Hõbe Hunt (märgi saab ta kätte 1953. aastal)
1953	Daniel C. Spry Kanadast saab Skautide Maailmaorganisatsiooni Maailmabüroo direktoriks. Asutatakse The International Scout and Guide Fellowship (ISGF), mis koondab täiskasvanud skaute ja gaides, et toetada skautlust ja gaidlust. (Esialgne nimetus kuni 1996. aastani oli the International Fellowship of Former Scouts and Guides (IFOFSAG)), Eestist kuulub tänapäeval ISGF-i Eesti Skautlik Antoni Keskgild)
	Eesti Skautlus Paguluses peasekretäriks saab nskm. Walter Koppelmannist Ameerika Ühendriikidest. Alustatakse skautliku laagrikeskuse loomist Kotkajärvel Kanadas ja Metsakodu Rootsisis.
1954	1. Araabia Jamboree
	Eesti Skaudid Paguluses nimetati ümber Eesti Skautide Liiduks (muudeti ka senist ESP põhikirja)
1955	Eesti Skautide Liidu peasekretäriks valitakse skm. Aksel Salumets Kanadast
1956	Alustatakse skautliku laagrikeskuse loomist Lakewoodis Ameerika Ühendriikides. Eesti Skautide Liit võtab kasutusele Tammetähe teenetemärgi (skautluse toetajate tunnustamiseks)
1957	9. Skautide Maailmajamboree Suurbritannias Birminghamis (skautluse 50. juubeliaasta) Maailmabüroo kolis Ottawasse, Kanadasse
	Eesti Skautide Liidu peasekretäriks saab skm. Aksel Vaigur Rootsist
1958	1. Aasia Skautide Konverents 1. JOTA (Jamboree on the Air, maailmajamboree skautidest raadioamatööridele raadioeetris)

1959	Eesti Skautide Liit võtab kasutusele Põhja-tähe teenetemärgi (skaudijuhtide tunnustamiseks)
1960	1. Euroopa Skautide Konverents Alustatakse skautliku laagrikeskuse loomist Koitjärvel Rootsis.
1961	18. Skautide Maailmakonverents Portugalis Lissabonis (50 riiki esindatud). Skautide Maailmaorganisatsiooni juhtiv <i>The Boy Scouts International Bureau</i> nimetatakse <i>World Bureau</i> -ks ja <i>International Committee World Committee</i> -ks ning <i>World Association of the International Scout Movement</i> saab inglise keelse nimetuse <i>World Organization of the Scout Movement</i> (tänapäeval eesti keeles vastavalt maailmabüroo ja maailmakomitee ning Skautide Maailmaorganisatsioon). Esimese muudatuse põhjuseks see, et paljudes riikides on skautideks juba ka tüdrukud ning <i>boy-scout</i> -e hakatakse kutsuma <i>scout</i> -ideks. Maailmabüroo direktori uueks ametinimetuseks saab Skautide Maailmaorganisatsiooni peasekretär.
1962	1. Maailmalaager (võõrsil elavate eestlastest skautide ja gaidide maailmalaager, millest sai alguse ülemaailmsete ESTO päevade idee), Kanadas Kotkajärvel (samaaegselt ka gaidide laager Ilmakaare)
1964	2. Maailmalaager Põhjala, Rootsis Koitjärvel
1965	Eesti Skautide Liidu peasekretäriks saab skm. Herbert Michelson Ameerika Ühendriikidest
1967	3. Maailmalaager Koguja, USAs, Järvemetsas
1968	Maailmabüroo kolis Genfi, Šveitsi. Skautide Maailmaorganisatsiooni peasekretäriks sai Laszlo Nagy (Ungarist pärit Šveitsi kodanik)
1969	22. Skautide Maailmakonverents Otaniemis, Soomes (64 riiki esindatud). Kasutusele võetakse Skautide Maailmaorganisatsiooni märk tänapäevasel kujul.
1970	1. Aafrika Skautide Konverents 4. Maailmalaager Ühendaja, Saksamaal Kirn-Nahe's
1971	WOSMi kuulub 100 organisatsiooni Eesti Skautide Liidu peasekretäriks saab skm. Gunnar Mitt Kanadast
1972	5. Maailmalaager Kotkajärve, Kanadas Kotkajärvel (laagri järgselt toimusid 1. ESTO päevad ja kõik järgmised maailmalaagrid toimusid samaaegselt ESTOga)

Skautide Maailmaorganisatsiooni märk aastast 1969.

1972	Eesti Skautide Liidu peasekretäri ametinimetus muudetakse peaskaudiks.
1975	6. Maailmalaager Metsakodu Rootsis Metsakodus Eesti Skautide Liidu peaskaudiks saab skm. Jaan Lepp Kanadast
1976	Loodi pagulasskautide katusorganisatsioon AISGO (Associated International Scout and Guide Organization), mille liikmeteks olid eestlased, leedukad, lätlased, ungarlased, ukrainlased ja poolakad.
1977	Skautide Maailmakonverents Kanadas Montrealis (81 riiki esindatud) Skautide Maailmaorganisatsiooni konstitutsioonis asendatakse sõnad, mis määratlevad liikmeskonda „poisid, noorukid ja noored” sõnaga „noored” – Skautide Maailmaorganisatsioon on ametlikult avatud nii tüdrukutele kui poistele.
1978	7. Maailmalaager Koguja II USAs Järvemetsas
1979	„Maailmajamboreeaasta”, üle maailma toimusid erinevad väiksemad jamboreed, „Join-in-Jamboree”. Iraani plaanitud 15. Maailmajamboree jäi ära. Eesti Skautide Liidu peaskaudiks saab skm. Sven Hanson Rootsist
1980	8. Maailmalaager Vikerkaare Rootsis Metsakodus
1981	UNESCO rahuauhind anti Skautide Maailmaorganisatsioonile Rootsi skaudiorganisatsioon annetas gdr. Virge Hint'ile Hõbe Hundi (kõrgeim teenetemärk mitmetes maailma skaudiorganisatsioonides)
	Eesti Skautide Liidu peaskaudiks saab skm. Endel Reinpõld Ameerika Ühendriikidest
1984	9. Maailmalaager Eesti Lipp Kanadas Kotkajärvel

Skm KRISTJAN POMM

* Hoolimata sellest, et 1938. aastal loodid noorsoo organiseerimise seaduse alusel Eesti Skautide Unioon (Estonian Boy Scouts Union), mis ühendas noored kotkad ja skaudid, kasutati ka peale 1940. aastat jätkuvalt Skautide Maailmaorganisatsiooni poolt Eesti skautidega suheldes nimetust Estonian Boy Scout Association (Eesti Skautide Malev).

HARTSERITE LIIKUMINE EESTIS

ENNE II MAAILMASÕDA

ARTIKLI SAAMISLOOST JA TAUSTAST

Eesti skautluse 95. juubeliaastal on igati asjakohane meie ajakirjas tuua lugejateni seiku Eesti skautluse ajaloost. Mõnikord on õnne ja toredad kirjutised jõuavad meieni täiesti ootamatul moel.

2007. aasta suvel sain e-kirja, milles Tallinna Ülikooli poola keele lektor Natalia Sindetskaja tundis huvi, mida tähendab ESOKL*. Nimelt oli ta kirjutamas artiklit Poola skautidest Eestis. Nataliale sai vastus saadetud ja küsisin artiklit ka lugeda. Paraku oli see poolakeelne ja aru ei saanud ma suurt midagi. Meenus vaid see, et poola skaute kutsutakse hartseriteks ja omaenese skautliku tegevuse alg-aastail skm. Richard Tõnnuse räägitu, et omal ajal oli Eestis mitmete rahvusvähemuste skaudiüksusi ja s.h. ka poolakate. Natalia artikli pealkiri poola keeles näeb välja nii: „**ARCERSTWO W ESTONII OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO**„.

Hilisemas kirj vahetuses selgus, et Natalia Sindetskaja on kirjutamas artiklit ühte peatselt Poola skaudiorganisatsiooni poolt välja antavasse Poola skautluse ajalugu puudutavasse raamatusse. Samuti sain teada, et Eestis on tegutsemas poolakate selts nimega Polonia.

Läks veel veidi aega mööda ja siis tekkis mõte, et sellel teemal võiks kirjutada ka loo „Eesti Skauti„ ning Natalia kaasabil jõudsin

Poola saatkonnast Mairi Ernitsani, kes artikli eesti keelde tõlkis.

Tänu ühele teisele juhusele, lugedes 1933. aasta Eesti Skauti (6. mai 1933) jõudsin vastuseni ühe ammu huvitanud küsimuse osas, mis puudutab Eesti Skautide Maleva pikaajast peavanema skm. Nikolai Kanni Hõbe Hunti (kõrgeim teenetemärk väga paljudes skaudiorganisatsioonides). Nimelt oli 1933. aasta Eesti Skaudis, kus juttu peavanema 60. juubelist, kirjas ka see, et Poola peaskaut on Nikolai Kannile andnud Hõbe Hundi.

Nagu käesolevast artiklist lugeda, siis Poola ja Eesti skaudiorganisatsioonide suhted olid tõesti head ja küllap oli peavanim nende suhete arenemisele olulisel moel kaasa aidanud, et ta sellise suure tunnustuse osaliseks sai.

Huvitava faktina tänapäevast olgu toodud ka see, et Poola eelmine suursaadik Eestis hr. Wojciech Wróblewski oli samuti skaut ning osales lausa ühel meie Jüripäeval, Paides 2003. aastal, külalisena rongkäigu pealtvaatajate seas.

Skm. KRISTJAN POMM

* ESOKL oli Eesti Skautlike Organisatsioonide (Koostöö) Liit, 1990. aastate alguses tegutsenud organisatsioon, mille eesmärgiks oli liita Eesti erinevaid skautlikke organisatsioone.

NATALIA SINDETSKAJA

Poola keele lektor Tallinna Ülikoolis
Tõlkinud MAIRI ERNITS

Viimasel ajal räägitakse ja kirjutatakse päris palju I Eesti Vabariigi ja II Poola Vabariigi sarnasest ajaloolisest saatusest. Mõlemad riigid kuulutasid 1918. a. välja oma iseseisvuse, kasutades ära kahe suure naaberriigi, kelle vahel Poola pikka aega oli jagatud – Saksa- maa ja Venemaa – poliitilist nõrkust, revolutsioonijärgseid vapustusi ja sõjalise kaotuse momenti.

Nii Poola kui ka Eesti tollaste uute võimude poolt valitud arengutee tugines nii mitmeski mõttes vastasseisule kõige selle suhtes, mis oli neid Saksa riigi ning Nõukogude Venemaaga varem sidunud. Sellises olukorras on esialgu hämmastavatena tunduvad Eesti ja Poola sarnasused ka maailmasõja vahelisel perioodil täiesti mõistetavad ning ilmsed ja püüdu riikidevahelisele koostööle võib neid tollal ümbritsenud reaalses tingimustes pidada loomuliku arengu jätkuks.

Lähtudes Eesti-Poola kultuurisuhete, sealhulgas ka hartserite (skautide) kontaktidest, võib öelda, et maailmasõdade vaheline periood jaguneb selgelt kaheks osaks. Esimest kümnendit iseloomustavad sporaadilised ja harvad kontaktid. Võib öelda, et 1920. aastatel alles külvati vastastikuse sõpruse seemneid, mis arenevad edasi ning kannavad head vilja juba järgmisel perioodil: „1930. aastatel Eesti ja Poola vaheline koostöö laienes ning tõmbas oma orbiiti uusi ühiskonnagruppe. Esmajoones puudutas see noorsugu.“¹

Noored, kes viimasel kümnendil enne II Maailmasõda aktiivselt tegutsesid, olid sündinud ja üles kasvanud vabades ning täielikult iseseisvates riikides. Revolutsioonivapustustest ja verisest sõjast olid nad kuulnud ainult oma vanemate või vanavanemate jutustustest ning kooliprogrammidest.

See esmapilgul tähtsusetuna tunduv fakt on tegelikult äärmiselt oluline, kuna just niiviisi kujunes välja Eesti Vabariigi ja II Rzeczpospolita noorsoo uus ühiskondlik teadvus – uute kodanike mentaalsus, kes nägid teineteises huvipakkuvaid, moraalselt küpseid ning mis veel kõige tähtsam – võrdseid koostööpartnereid.

N. ö. „esimeseks pääsukeseks“ omavahe- lisel lähenemisel sai 1929. a. juulis Poznanis toimunud Poola II üleriigiline hartserite kokkutulek, kuhu saabus ka Eesti Skautide Maleva esindus. „See kokkutulek sai justkui üheks suureks sammuks kogu Poola hartserite ühendamisel ja integreerimisel, samuti hartserilaagrite korraldamisel ja muude erinevate hartserite tegevus-valdkondade taseme tõstmisel.“² Kokkutulek läks väga hästi korda. Tunnustuse ning tänu mär- giks kutsusid Eesti skaudid hartsereid enda juurde külla.

„Poola hartserite ja Eesti skautide vahe- lised sidemed tihenesid järk-järgult. Juba 1932. a. osales Poola hartserite malev skau-

Traditsiooniline Jeesuslapse söim jõulude ajal 1935. a. detsembris.

tide kokkutulekul Pärnus³, kus neile sai osaks Eesti kolleegide väga südamluk vastuvõtt.⁴

Otsekohe tekkis vastastikune mõistmine, mis oli hartserite ja skautide omavaheliste suhete jaoks väga tähtis ja iseloomulik, tulenedes nende noorteliikumiste lähedusest ja sarnastest joontest. Nii skautide kui ka hartserite jaoks oli heaks käsiraamatuks parun Robert Baden-Powelli teos „Scouting for Boys”. Ainuke erinevus peitus nimetuses, kuna Eestis võeti kohe kasutusele ingliskeelne termin, ent Poolas vahetas selle järk-järgult välja endisaegne poolakeelne versioon.

Eesti skautide ja Poola hartserite omavaheline sõprus aitas kaasa sellele, et sõjaeelsetes Eestis ei olnud vaja kellelegi pikalt seletada, kes on hartserid. Oli teada, et hartser on rüütellik, püüab tuua kasu ja abistada oma kaaslasi, armastab loodust ning püüab seda paremini tundma õppida.⁵

Tolleaegses atmosfääris tervitati eestlaste poolt suure entusiasmi Eestis elavate noorte poolakate initsiatiivi asutada oma hartserite noorteorganisatsioon. Tõsi küll, Tallinnas oligi hartserite organisatsiooni loomine ainult aja küsimus.

„Igal pool maailmas, kus elab poolakaid, võime leida ka poola skaute. Samamoodi käivad asjad ka Eestis. 1934. a. septembris ühendas Wacław Szymański siinsed poola päritolu poisid malevaks⁶, selles aitas teda ka Józef Bogdanowicz.⁷”

Elmainitud 1934. aasta ei olnud juhuslik. Esiteks, „vaatamata headele Poola ja Eesti suhetele kahe maailmasõja vahelisel ajal ja Eesti liberaalsele rahvusvähemuste kultuuriautonomiam seadusele, ei olnud siinsed poolakad kuni 1930. aastani ilmutanud eriti suurt organisatsioonilist ega kultuurilist aktiivsust⁸.”

Teiseks, hartserite liikumise algatajaks oli kohalike poolakate organisatsioon, mis registreeriti ametlikult alles 1930. a. suvel. „Augustikuu I poolel toimunud Poola presidendi Ignacy Mościcki vastuvisiit Tallinnasse sai Eestimaa poolakate organiseerumisel otsustavaks inspireerivaks teguriks. 1930. a. juulis asutati Tallinnas Eesti Poolakate Rahvuslik Liit (*Związek Narodowy Polaków w Estonii, ZNPwE*), mis tegutses kuni nõukogude anneksioonini.⁹”

Kolmandaks, oma eksisteerimise algaastatel polnud poolakate organisatsioonil veel vastavat vajalikku arvu kooliealisi lapsi, kelle jaoks hartserite liikumine on mõeldud. Kuid 5 aasta jooksul arenes ZNPwE jõudsasti. Seda kinnitab ka näitlik statistika: „Poola keele kursust külastavate laste arv [kasvas – N.S.] 8-lt 56-ni.¹⁰”

Eesti hartserluse tuumikuks sai ZNPwE juures tegutsev noorteseksioon. „Alguses olid töötingimused rasked. Noorteseksiooni liikmed ei tunnistanud osaliselt enam oma poola päritolu või ei osanud emakeelt ning nende poola päritolust andis tihti tunnistust üksnes perekonnanimi.

Ka elasid Poola noored Eestis tihti küllaltki rasketes tingimustes ning rahalistes raskustes, mis sundisid neid küllaltki vara endile iseisvalt leiba teenima. See oli võitlus elu ja töö nimel, mille käigus poola rahvusluse ja kommete alalhoidmine jäi liigagi tihti tahaplaanile.¹¹”

Sektsioon pidas korrapäraselt iganädalasi koosolekuid, kus Poola noored esinesid referaatidega, rääkisid kõigest, mis parajasti kodus toimus, samuti korraldati vaidlusõhtuid üldistel teemadel. „Laiemas ringis toimuvad igakuised sektsiooni koosolekud toovad kokku ka arvukalt poolakate vanema põlvkonna esindajaid. Sektsiooni juures korraldati ka poola keele kursusi. <...> Noorteseksioon valitses hartserlik vaim, ning lõpuks õnnestus moodustada iseseisev üksus, nn. Poola hartserite Tallinna malev.¹²”

Kohe varsti pärast üksuse moodustumist sai selle juhiks asutaja vend Piotr Szymański¹³ ning tema abilise kohal oli Władysław Bogdanowicz.

Alguses tegutses Poola poiste hartserimalev programmiliselt iseseisva üksusena. „Mõni kuu hiljem alustas nende juhtkond läbirääkimisi Tallinna Skautmaleva liidritega palju tihedamate koos-

töösidemete sisseadmiseks. Kaaluti võimalusi korraldada ühiseid kohtumisi, lõkkeõhtuid, laulukooriproove, matku, väljasõite jne.¹⁴”

Väga kiirelt tekkis koostöö käigus idee, et poola hartserite rühm võiks saada Eesti Skautide Maleva liikmeks. Seetõttu astusidki kõik hartserimaleva liikmed 1935. a. kogu oma koosseisus Tallinna Skautmalevasse¹⁵, mis oli alustanud tegevust juba 1917. aastal. Hartserid registreeriti rühmana number XVII.

Hartserite esimene välismaareis Tallinna Skautmalevasse kuuluva üksusena oli mõnevõrra sümbolise tähendusega. See oli osavõtt Poolas toimuvast sealsete hartseriliikumise organisatsioonide 25. aastapäeva juubelikokkutulekust, mis korraldati 11.-25. juulini Spales.¹⁶ „Eestist osales 20 skauti, neist 9 poissi olid poola rahvusest.¹⁷”

Järgneb

¹ Łossowski Piotr, Stosunki polsko-estońskie 1918-1939, Gdańsk 1992, lk. 117.

² Sikorski Tadeusz, Szkice z dziejów harcerstwa polskiego w latach 1911 – 1939, Warszawa 1989, lk. 65.

³ Tõenäoliselt peetakse siin silmas Eesti praegusest suvepealinnast Pärnust (poolapäraselt *Parnawa*) mõne kilomeetri kaugusel asuvat looduskaunist kohta Paralepas, kus traditsiooniliselt toimusid hartserite suvised kohtumised.

⁴ Łossowski Piotr, tsit. teos, lk. 117.

⁵ Alates 1932.a. kuni 1945.a. kehtinud hartserite reeglid. Raamatus: Sikorski Tadeusz, Szkice z dziejów harcerstwa polskiego w latach 1911 – 1939, Warszawa 1989, lk. 50.

⁶ Siinkohal tasub rõhutada Szymańskite perekonna suurt panust Eesti hartseriliikumise. Tallinna eeslinnas Pääskülas asunud perekonnapeale kuuluvast õmblustöökojas õmmeldi ka kuulsad rohelised mundrid, mille valmimist toetas Poola saatkond Tallinnas. Need eristasid hartseriliikumise kuulujaid teiste noorteorganisatsioonide liikmetest.

⁷ Poola rahvusest skaudid Eestis, „Eesti Skaut”, 1938, 5, lk. 113.

⁸ Lewandowski Jan, Polaków w Estonii przeszłość, terażniejszość i perspektywy. Kogumikus: Prace naukowe 7. Światowa Rada Badań nad Polonią, Górzów Wlp 2001, lk. 309.

⁹ Sindecka Natalia, Związek Polaków w Estonii, „Polonia”: 1930-2000. Kogumikus: Prace naukowe 7. Światowa Rada Badań nad Polonią, Górzów Wlp 2001, lk. 302.

¹⁰ Rozwój Związku Narodowego Polaków w Estonii, „Polacy Zagranicą”, 1936, 2, lk. 28.

¹¹ E.L., Polska młodzież w Estonii, „Polacy Zagranicą”, 1935, 3-6, lk. 33.

¹² sealsamas

¹³ Tubli ja tööka skaudina sai Piotr Szymański 1936. a. Eesti Skautide Maleva juhtkonnalt austava *nooremskaut-masteri* nimetuse. Selle kohta: Eesti Skautide Maleva Vanema käskkiri nr. 1, „Eesti Skaut”, 1936, 5/6, lk. 122.

¹⁴ Poola rahvusest skaudid Eestis, „Eesti Skaut”, 1938, 5, lk. 114.

¹⁵ Tallinna Skautide Maleva asutajaks oli Tallinna Kommertsikooli õpetaja Anton Õnapuu. 1930.-ndatel aastatel kuulus sellesse organisatsiooni XXIII administratiivset üksust, sealhulgas kaks rahvusvähemuste salka – poola ja vene. Tallinna Skautide Malev kuulus omakorda üleriigilisse Eesti Skautide Malevasse, mis registreeriti juba 1923. a. ning 1930.-ndate aastate II poolel kuulus sinna juba üle 5000 poisi.

¹⁶ Poola skautide juubel-laager, „Eesti Skaut”, 1935, 1, lk. 2-4.

¹⁷ Siinkohal tasub rõhutada, et Kiidjärve ja Juuru laagritel oli üks oluline erinevus: esimene neist toimus Tallinna Skautide Maleva initsiatiivil, teine aga oli täielikult poola skautide laagripaik. Laagreid korraldati alates 1935. a. tänu tollaegse Poola Tallinna saatkonna konsuli härra Tyszka jõupingutustele ning rahaliselt toetas siin ka Poola Üleriigiline Hartserite Liit.

KIRJUTAMATA PORTREE

Kasutatud skm. Kristjan Pommi järelhüüt
Lembit Tullusele

„Meie alustame Lembit Tulluse ärasaatmist siin Pärnamäe krematooriumis Isa, Poja ja Pühavaimu nimel..” alustab tseremooniast vaimulik 27. juulil 2007 kell 13.30 Pärnamäe Krematooriumi tseremooniasaalis. Vaikselt seisavad Lembitu sugulased, vanad ja noored skaudid, sõbrad ja tuttavad, kes on tulnud temaga hüvasti jätma ja oma lugupidamist avaldama. Vaikselt ja langetatud päi seisan seal minagi, nende ridade autor. Alles see oli, kui pidasime Lembituga nõu, millal saame vestluseks aega leida, et kirjutada skaudiajakirja jaoks portree vankumatust skaudist, kes on auga täitnud skautluse põhimõtet – skaut jääb skaudiks alati.

Alles see oli... Aega aga lendas, lendas ja siin me oleme saatmas igavikku meest, kes kuu aja pärast oleks tähistanud oma elu 93. vers-
tapostini jõudmist. Aukartustäratav sooritus!

„Ja võtkem nüüd kuulda Jumala sõna... Issand, sina oled meile eluasemeks olnud põlvest põlveni. Enne, kui mäed sündisid ja kui Maa ja maailm loodi, oled Sina jumalus igavesest ajast igavesti. Sina teed, et inimene jälle põrmuks saab ja ütled – tulge tagasi, inimlap-
sed, sest tuhat aastat on Sinu meelest otsekui eilne päev kui see on mööda läinud... Meie aastad lõpevad kui mõtteke, meie elupäevi on seitsekümmend aastat ja kui keegi on väga tugev, siis on meil 80 aastat ja meie ülim asi on töö ja vaev, sest see kaob äkitselt ja me läheme lennates ära...”

Nii on õelnud psalmilooja kusagil kauges minevikus 2000 aastat tagasi. Nii ütleb ka kristlik hingekarjane skautmaster Lembit Tulluse sarga peatsis. Ta mõtiskleb Sõna üle, mis tõdeb, et inimene on su-
relik, et oleme kõik ajutised elanikud selles maailmas. Meile antud aastate mõõt võib olla selles maailmas õige erinev. Kõigile on aga ühine see, et ka meie kõige pikemadki elupäevad kord saavad ometi otsa.

Järele jäävad inimesest teod, mida ta on suutnud oma elu jook-
sul korda saata ning nendest jäljed jätta perekonna, kogukonna või inimühiskonna kroonikasse. Tihti kaovad need jäljed ajalootolmu või on need jäljed üles otsinud mõni teine ja need väärtustanud.

Portree jäi sedakorda kirjutamata, kroonikaga läheb loodetavasti õnnelikumalt. Loodetavasti... aeg annab arutust. On andnudki mingil moel, õnneks. Me ei teaks, kuhu oleme jõudnud ja suundume, kui me ei tunneks huvi selle vastu, mis oli enne meid, kes olid enne meid ehitamas seda treppi, mida mööda inimkond astub teadmatusse. Täna teame ainult, mis oli ja on, homme võime ärgata ootamatus olukorras või üldse mitte ärgata, olla hoopiski teises dimensioonis, millest meil pole ju õieti aimugi. Palvetagem!

Kohtusime Lembituga ajal, kui skautlus Eestimaal pärast pikka keeluaega ennast uuesti üles ehitama hakkas. Olid mitmed erimeel-
sused, uued tuuled, vanad ahelad mõtteviisis ja kuldse kesktee ot-
singud. Olin see, kes Soomest tõi Eestisse teadmise rahvusvahelisest täiskasvanute skaudiühendusest IFOFSAG, millest vanad skaut-
mastrid ei olnud kuulnud ning mitmed neist ägedalt seda uuendust kritiseerima asusid. Lembit oli teisest puust, ta tungis asja juurteni ja kohe nägid vastasutatud Eesti Skautliku Antoni Gildi skaudid-
gaidid- kodutütred-noorkotkad teda aktiivselt tegutemas ka selles ühenduses. Ta oli liitja, mitte lahutaja, sai aru ka nendest, kes midagi teisiti püüdsid teha, jäädes sealjuures truuks oma töökspidamistele ja skautluse järjepidevusele taassündinud Eesti Vabariigis.

Lembit ise sündis Rõuges 25. augustil 1914. aastal ja tema noo-
rusaeg möödus Võrumaal. Riigi Kõrgema Kunstikooli (tänapäevase Eesti Kunstiakadeemia eelkäija) lõpetas ta graafikuna. Tema joonistamis-
oskus oli üldtuntud ja näiteks 1989. aastal taastatud Eesti Skautide Maleva esimesed edutuste tunnistused olid tema kujundatud. Samuti on ESÜ kontori seinal rippumas tema joonistatud Anton Üunapu
portree.

Graafikuna paraku Lembit tööle asuda ei saanudki, sest Siberisse küüditamine 10 aastaks rikkus Lembitu silmanägemise ja Eestisse naastes asus ta tööle ehitajana. Oma kätega on valminud ka Lembitu enda, nüüd perekonna kodu Nõmmel.

Lembitu skautliku tee algus ulatub tema noorusaega ja skautlikud aated olid tema jaoks olulised elu lõpuni. Lembitu jaoks ei olnud bürokraatia ja paberitöö skautluses just meeltemööda ja ta pidas alati kõige olulisemaks otsest tööd poistega.

Juba noorukina tegutses ta skaudijuhina Nõmmel ja peale skaut-
luse taastamist Eestis oli ta samuti Nõmme skautluse eestvedajaks ja noortele skaudikoonduste korraldajaks. Lembit Tullus oli üks Eesti Skautide Maleva taasasutajatest ja täitis lühikest aega ka 1989. aastal peaskaadi ülesandeid. Seejärel oli valitud Eesti Skautide Maleva peastaapi ning kuni Eesti Skautide Maleva ühinemiseni Eesti Skautide Ühingu aastal 2006 oli Lembit Eesti Skautide Maleva peavanemaks.

Samas oli tema just see, kellega koostöös sai teoks Eesti Skautide Maleva ja Eesti Skautide Ühingu ühinemise korraldamine.

Lembit Tulluse teeneid Eesti skautluses on hinnatud Tammetähe II järgu teenetemärgiga ning 2006. aastast kandis ta Eesti Skautide Ühingu auliikme nimetust.

Lembit lõi kuni lõpuni kaasa eesti gildiskautide töodes-tegemis-
tes. Paljudele gildi juubilaridele jäävad teda meenutama skauditee-
maliste joonistustega kujundatud tervituskaardid ja auaadressid. Meie hulgast on lahkunud skaut, kes seda nimetust uhkusega kandis ja oma eeskujuga ka teisi innustas. Tema pärand aga jääb Eesti skaut-
luse varakambrisse kindlalt püsima ja sellest ammutavad teadmisi tegutsemiseks veel paljud skautlusele truuks jäänud ja jäävad õed-
velled.

„Meie isa, kes sa oled taevas, kiidetud olgu sinu nimi, sinu riik
tulgu, sinu tahtmine sündigu...” lausuvad Pärnamäele Lembitu
saatma tulnute huuled. Siis lahkub ta meie pilkude eest koos kirs-
tuga, et saada põrmuks suures Looduse imelises ringkäigus, jättes
maha nii tehtud kui tegemata teod, et neid jätkaksid need, kes on
ustavad isamaale, kes austavad Jumalat ja elavad skaudiseaduste
järgi kuni tuleb ka nende järjekord teatepulk üle anda järgmistele
ja järgmistele ja...

Skm. LEHO MÄNNIKSOO
Autori foto

RAKVERE ERAGÜMNAASIUMI HUNDUD TOOLSEL

Kõik sai alguse sellest, et Rakvere oli meile justkui kitsaks jäänud. Vallimäel ja Tarva juures oli pulli küll juba tehtud, Teatripargis ka mitu korda kindlust vallutatud ja meil tekkis tahtmine pisut suurem asi ette võtta.

Küll mõtlesime ja kaalusime, kuhu matkama minna, mida kaasa võtta ja päris suurt peavalu tekitas küsimus, et kellele millist ja kui palju heategu sooritada. Tegelikult polnudki see päris peavalu, sest need heated tulid tegevuse kestel nagu iseenesest peidust välja. Matka sihtkoha saime ka selgeks – onu Ivar oli ammu juba kutsunud meid Toolse lastelaagrisse. Mõeldud, tehtud – kolm nädalavahetust veedame looduskau-nis kohas, ajahambast puretud taluköskis. Projekt ESÜ-le, in-formatsioon emadele, isadele ja kooli juhtkonnale ning kolm nädalavahetust olid käega katsuda.

MÄRTS – I NÄDALAVAHETUS

Kogunesime laupäeval kell 8.45 Rakvere Bussijaamas, hunnik seljakotte, sööginõusid ja tööriistu kaasas (huvitav, miks neid vaja on, mõtlesid paljud). Pakid-seljakotid läksid võõri, mis tähendas, et Remi isa pani need oma bussi ja vedas Toolsele, meie ülesanne oli need sealt kätte saada.

Kell 9.00 startis Kunda buss, kus istus 25 hundut ja hästi tõsine juht Andres. Kundasse jõudes aga hakkas nii mõnelgi entusiasm kaduma, päris kehvaks kiskus asi siis, kui umbes 1 km kõnnitud oli – „oh, kuidas tahaks juua”, „kellel kommi on”, „ai, mu botased pigistavad”, „kutsun ema järele” ... Ooo õudust, mõtles Andres – veel kolm nädalavahetust.

Age väga õudne ei olnudki. Laagrisse jõudes organiseerisid Remi ja Jürgen lõkkeplatsi, Andzelika ja tüdrukud hakkasid kartuleid koorima, Andres ja ülejäänud organiseerisid magamiskohad, ahjaa, Annabella ja Joonatan läksid kiikuma.

Kui esimesed toimetused ja kohaga tutvumised tehtud, võtsime ette tee Toolse lossi. Giid Andrese juhendamisel tutvusime lossiga, kuulasime tema muinasjuttu lossi kohta ja korraldasime meeskondadevahelise maastikujämmi.

Laagrisse naasnud, alustasime ühe heateoga – lastekodu lastele tuli valmistada isetehtud puust autod. No tegelikult oli Rico isa toorikud juba valmis teinud, meie ülesanne oli neile rattad alla panna ja ära tuunida. Ette rutates peab mainima, et jõudsime valmis ainult viis autot, aga see-eest kui ilusad! Kõik arvasid nii. Hiljem tegime issidega mõned veel juurde.

Enne magamaminemist ööriivitusel saime kätte oma rohelised särgid ja pihku ESÜ klepsu ning siis varbad-hambad puhtaks ja tuttu. Magasime suures söögitoas, kus oli ainult üks kamin ja Andres hoidis terve öö sellel tuld all, nii et meil külm ei olnudki. Jürgen pisut norskas, aga tüdrukud ei tahtnud magama üldse jääda! Carol, Annabella ja Kärt muudkui kitsasid.

Pühapäevane ülesanne oli käia metsas, otsida sealt üles onn, mida looduses oli väga raske leida. Seoses onniga rääkis Andres maskeerumisest. Ja siis läksime tagasi laagrisse, panime pambud kokku, söime kõhud täis ja, marss, kodu poole. Jälle olid botased kitsaks jäänud, jälle ei olnud taskus ühtegi kommi ja keegi kõndis nii kiiresti, et talle järele ei jõutud. Kõik see kestis Sassi jaanalinnutalu ristini, siis ütles Andres: „Kiirkõnd 2,5 km, esimesele viiele auhind, aga keegi ei tohi joosta.” Kõlas stardipauk ja 25 hundut, nagu Sõuli olümpial, vingerdasid finiši ehk Kunda poole. Jõudsime kohale kell 15.00, bussini jäi 45 min. Kõik olid pisut väsinud, isegi bussijaama katusele ei viitsinud ronida. Üks kohalik ronis ja me oleks ka tahtnud, aga lihtsalt ei viitsinud. Buss, Rakvere Bussijaam, väsinud hundud, õnnelikud emad, kall-kallid, aidaad, „homme koolis näeme!” ja koju magama!

APRILL – II NÄDALAVAHETUS

Laagri esimene päev oli üldiselt samasugune nagu esimesel nädalavahetuselgi, aga matkateel ja laagris olid kaasas ökoskaudid Deivis ja Annika ning päeva keskosas või natuke varem maandus laagrisse Sirje koos Hele-Mai ja Kristjaniga, kes töid meile ka kingitusi.

Päeva õpetliku ja põneva osa sisustasime ikka autodega ning seekord prügi sorteerimisega. Aa, et kust see prügi tuli? Eks ikka ise korjasime. Kõndisime mööda Kunda-Toolse maanteed ja korjasime, päris palju kohe. Pärastlõunal rääkisid Sirje, Deivis ja Annika meile skauditarkustest ja muust põnevast, mida üks pisike skaudihakatis-hundu võiks teada.

MAI – III NÄDALAVAHETUS

Ka seekordne nädalavahetus möödus sarnaselt nagu kaks eelmist, aga matkateel ja laagris olid seekord meiega kaasas tädi Ene ja tema tütar Melissa. Esimesel päeval oli meil ka skautlik pannkoogiõhtu, kuhu ootasime külla lapsevanemaid ja paljud tulidki. Tundsime kõik kaasa tädi Enele, kes manööverdas tuliste pannide vahel ja küpsetas meile mmmmmaitsvaid pannkooke vaarikamoosiga.

LÕPPSÕNA

Kevini ema rääkis, et Kevin oli, kahvel peos ja makaron kahvli otsas, söögilaua taga magama jäänud. Rääkides hundudega, tuli välja, et need kolm nädalavahetust olid toredad ja et selliseid väljasõite võiks veel olla. Loodame, et rahakott vastu peab, sest need sõidud teadagi ei ole odavate killast, aga aitäh nende kolme nädalavahetuse eest ESÜ-le (kogu töökale kollektiivile), tädi Enele, Jürgeni, Rico ja Remi isale, Sirjele, Deivisele ja Annikale!

Skj. ANDRES LILLEMÄGI, Regiskaudid

Fotod Regiskautide arhiivist

SKAUTIDE MAA SAAREMAAL

Skm KRISTJAN POMM

Kuigi aktiivset tegutsevat skaudiüksust Eesti Skautide Ühingul Saaremaal praegu ei ole, saab Saaremaa ühte väikest osa skautide maaks nimetada ikka. Nimelt kuulub Eesti Skautide Ühingule Saaremaa läänepoolseimas servas 4,17 hektarit maad. Selle maa saamisloost ei ole palju räägitud ja siinkohal siis väike kokkuvõte sellest, kuidas sai ESÜ Saaremaal maa omanikuks.

2004. aasta 30. märtsil jõudis allakirjutanu e-postkasti inglise keelne kiri Karl Vollmanilt, milles kirja saatja tundis huvi Eesti skautluse hetkeseisu vastu ja mainitud oli ka see, et tema vanaisale kuulus Saaremaal kunagi maad ja Karl Vollmanil on võib-olla soov anda osa sellest skautide kasutusse. Sellele järgnes pikk kirjavahetus, milles sai tutvustatud Eesti skautluse ajalugu ja tänast päeva. 2004. aasta mais oli võimalus Karl Vollmaniga kohtuda. Kohtumine toimus Saaremaal ning tänaseks juba meile kuuluv maatükk sai muidugi ka üle vaadatud. Esimene usaldus oli võidetud, aga Saaremaa reisi jääb meenutama see, et omal käel sai üritatud veel veidi täpsemalt maad uurida ning loojuva päikese paistel õnnestus metsateele, mis viis nüüd juba „meie maalt,“ mere äärde, autoga kinni jääda. Õnneks sai väikesest mudamülkast ikka omal käel välja rabeletud, aga tee mereni on seal siiani lõpuni käimata.

Nüüd aga veidi ka maatükist enesest. Tegemist on vahetult Vilsandi looduskaitsealaga piirneva kinnistuga, mille täpne aadress on Saaremaa Kihelkonna vald Kurevere küla. Ajalooliselt on tegemist Karl Vollmani vanaisa Mihkel Vösa talu juurde kuulunud maadega, millele ehitisi varasemalt ei asetsenud. See on mõnusalt saaremaine, veidikene mägiseid mände ja kadakaid. Omapära lisas ka see, et maa ühte serva jäävad kunagise Kurevere sõjaväeosa kaitserajatised, mis oma ehitusstiililt on „klassikalised kolemajad“.

Huvitavaks ja meie Järvemaal asuva Tagametsa skautliku püsilaagriga nime osas siduvaks nüansiks on see, et maatükk paikneb Tagamõisa poolsaarel.

Karl Vollmani osas selgus, et tegemist on Eestist sõja ajal Rootsi põgenenud eestlase järeltulijaga, kes on sündinud 1950. aastal Rootsis Borases ja nüüd juba aastaid elanud Kanadas. Paraku eesti keele oskus oli tal rooste läinud ning eestikeelset teksti ta enam lugeda ei osanud, aga esmasel suhtlustasandil oli võimalik eesti keeles hakkama saada.

2004. aasta suvel otsustas ESÜ peastaap, et maa tasub kingitusena vastu võtta küll, aga ainult sellel tingimusel, kui saame maa täieõiguslikeks omanikeks, mis annaks meile kindlustunde, et võimalikud investeeringud ikka endale jääks.

Paraku ei olnud Karl Vollman sellega kohe nõus ja sisuliselt möödus kaks aastat e-kirjavahetuse ja ka aeg-ajalt helistamise ning Karl Vollmani poolt kaasatud Eestis elava juristiga suhtlemisele, et saavutada soovitud tulemus.

2006. aasta kevadeks olime jõudnud selleni, et Karl Vollman kingib osa maast Eesti Skautide Ühingule. Selgus, et seoses nende kaitserajatisega jagati maatükk kolmeks ja sõjaväe hoonetega asustatud osa sai hoopis ühe kolmanda osapoole omandiks. Nimelt olid hooned mitme kinnistu territooriumil ja neid käsitleti kui tervikut ja anti suurema maa-ala omanikule.

Samuti selgus üsna vahetult enne notari juurde minekut, et kinkimisele kuuluv maa ei olegi saanud veel Karl Vollmani omandiks, sest kõik need maa jagamised ja uute kinnistute loomised olid võtnud aega rohkem kui planeeritud ning piiratud ajalistes tingimustes ei ole seda nii kiiresti ka võimalik enam saavutada.

Kuna Karl Vollman oli aga kohe Eestisse jõudmas ja notari juures oli aeg juba kinni pandud, siis sai uue variandina pakutud, et Karl Vollman teeb vastava volituse oma juriidilisele nõuandjale hr. Jaak Kirikalile, kellega juba eelnevalt oli kogu selle keerulise asjaajamise juures kontakt tekkinud. Selline kokkulepe sai Karl Vollmani ja Jaak Kirikaliga ka mai lõpus ühel pühapäeva õhtul Tallinnas suuliselt sõlmitud ja järgmisel hommikul notari juures vormistatud, millele järgnes veel lisasuhtlus erinevate ametkondadega, et maa ikka Karl Vollmani omandisse saaks ja lõpuks, 22. detsembril 2006, ehk siis rohkem kui kaks aastat hiljem esimesest kontaktist, sai vastav kinketehting juriidiliselt vormistatud ning mõne nädala pärast oli ESÜ saanudki maaomanikuks Saaremaal.

Tegemist oli seega ühe keeruka ja ootamatute takistustega pikitud suhtlusrägastikuga, aga samas ka hästi hoitud saladusega. Kuna kogu see suhtlus oleks võinud ka liiva joosta ja et mitte asjatuid lootuseid ESÜ liikmeskonnas üles kütta, anti Saaremaa maa loost liikmetele teada meie eelmisel üldkogu koosolekul novembris 2006. Nüüd seisab veel ees Saaremaa maa arendamisele aja ja muude ressurside leidmine ja mis sellest paigast Tagamõisa poolsaarel, mille nimi Karl Vollmani soovi kohaselt võiks olla Mihkel Vösa skaudikeskus, täpsemalt saab on vaja üheskoos otsustada. Oma laagripaiki Saaremaa skaudiüksusele on see vähemalt ja Tagametsa väiksema vennana on võimalus sellest kindlasti ka tore loodusõppekeskus kujundada.

Naerusuu

Skaut Daniel Tossam: „Kas on veidikenegi lootust, et minu nali jõuab kunagi skaudiajakirja?”

Toimetaja: „Miks mitte! Ega ma igavesti ei ela ju!”

* * *

Hundu Joelil oli mure ja ta palus, et nende juht pärast koondust temaga ühte asja arutaks, aga nii, et teised ei kuule. Hundujuht oli nõus ja küsis siis, kui teised olid lahkunud, et mis vaevab Joeli südant?

„On üks asi, millest ma kuidagi aru ei saa!” kurtis väike Joel.

„Ja mis asi see siis on?” küsis hundujuht hellalt.

„Miks mina pean magama minema, kui mu ema on väsinud?”

* * *

Ema pöördub poja poole: „Mis sinuga lahti on, juba jälle said kahe! Kas sa ei saa aru õpetaja küsimustest?”

„Just vastupidi. Mina tema küsimustest saan aru, aga tema minu vastustest ei saa aru!”

Skautid mängivad Joosepi juures jalgpalli. Joosep triblab improviseeritud värava ette ja lööb, aga üle värava, ja pall lendab naabri aeda.

Kohe ilmub aia juurde naaber, pall käes: „Joosep, kas see on sinu pall?”

„Ee... kas tegi mõne akna katki, vä?” küsib Joosep vaikselt.

„Ei teinud!” vastab naaber.

Joosep täiel häälel: „Jah, sel juhul on see minu pall!”

* * *

„Sinu koer on väga ilus!” ütles Kerli Mardile.

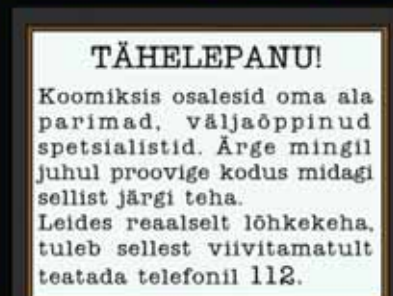
„Jah! Aga ta on ka väga tark!” vastas Mart uhkelt.

„Millest sa seda arvad?”

„Näiteks ütlesin ma talle eile õhtu, kui me jalutasime, et me oleme midagi maha unustanud!”

„Ta jooksis vist siis koju ja tõi selle asja, mille te koju unustasite?”

„Ei, ta istus kõigepealt maha ja hakkas kõrvatagust sügama, et meenutada, mille me maha olime unustanud!”

PÄRNUMAA SKAUTIDE JA GAIDIDE MALEV

Alustades juttu Pärnumaa Skautide ja Gaidide Malevast ei saa me ümber ega üle Eesti skautliku liikumise ajaloolisest tähisest ega asjaolust, et tegemist on ainukese skaute ja gaide ühendava piirkondliku Malevaga Eestis. Pärnumaa skautlik-gaidlik liikumine ulatub tagasi aastasse 1912, mil loodi esimene registreeritud skaudiüksus Eestis. Esimesed gaidirühmad loodi Pärnumaale 1932. aastal. Vahepealsest ajast ei ole hetkel tarvilik jutustada, sest seda teab iga skaut ja gaid, mis meie lähiajaloo toimunud on.

1988. aastal taastati nii Pärnumaa Gaidmalev kui ka Pärnumaa Skautmalev. Eelmise kümnendi tegemistesse jääb palju huvitavaid tegevusi ja ettevõtmisi Kõrglailul e. poistesaares. Nii mõnigi juht oskab teile jutustada huvitavatest sündmustest sellel saarel – eks küsige oma juhilt, kas ta on käinud saarel ja mis kõike põnevat seal ette võeti, seda nii lõkkejutuks.

2000. aastal istusid Pärnumaa gaidi- ja skaudijuhid maha ning pidasid aru, millisel moel edasi minna. Suur oli ühisürituste osakaal, järgunõuded sarnasesid jne jne. Nõupidamise tulemusena ning mõlema organisatsiooni liikmete heakskiidul otsustati ühineda. Nii loodigi oktoobris 2000. aastal Pärnumaa Skautide ja Gaidide Malev, kes on eelpool nimetatud organisatsioonide õigusjärglane.

Täna sel päeval tegutseb Pärnumaal ligikaudu sadakond gaidi-skauti, kes on jagunenud kolme suuremasse rühmitusse – Oja lipkond (juht Asso Kommer), Saarde lipkond (juht Sirlu Arumäe) ning gaidid (juht Mare Oidekivi).

Igapäevase tegevuse kõrval on meil ka traditsioonilisi ettevõtmisi, kuidas see saakski olla teisiti 95-aastase ajaloo Maleva puhul. Igasügisene matkamäng viimasel septembri nädalavahetusel, oktoobrikuine paadimatkujuhtidele, jõulupidu, 24. veebruari pidulik lipuheiskamine koos töötuse andmisega, kevadine paadimatku, suvine 7-päevane õppelaager algusega päev pärast jaanipäeva.

Mööda minna ei saa ka asjaolust, et Maleval on päris oma laagripaik Tori vallas – Saarisoo õppelaager. Seal oleme toimetanud omi tegemisi viimased viis aastat. Kui aega saate, tulge meile sinna külla – nautima paadisõitu ja sauna, jalutuskäiku Riisa laudrajal Soomaa rahvusparkis ning kuulama jutustusi mida me teeme ja kus me teeme, sest jutustada on veel palju, aga leheruum saab otsa.

Tervitustega Pärnumaalt

Nskm. TARMO OIDEKIVI
Pärnumaa Skautide ja Gaidide Maleva juht

Fotod: PSGM arhiiv

